Darbo Žmonių Dienraštis
Kaina $7.00 Metams
Užsieniuose $9.00
Brooklyne $8.00
KOPIJA 5c

LAISVĖ
THE LITHUANIAN DAILY

LAISVĖ---LIBERTY
The Only Lithuanian Daily in the Eastern States.
427 Lorimer Street,
Brooklyn 6, N. Y.
Telephone: Stagg 2-3878

No. 137 ★ ★ ★ Brooklyn, N. Y., Pirmadienis, Birželio - June 13, 1949 ★ ★ ★ Metai XXXIX. Dienraščio XXXI.

Kriukai

Generolai:
Rėklaitis,
Černius,
Raštikis,
Vitkauskas.
Rašo R. MIZARA

Vienas Worcesterio angliškas dienraštis rašo, jog ten atvyko iš Vokietijos "buvęs Lietuvos kariuomenės generolas" **Walter Rėklaitis.**

Rėklaitis pasigyrė spaudos korespondentams, jog kadaise Lietuvos kariuomenėje jis buvo "dišvašeris" — indų plovėjas. Iš dišvašerio Smetona Rėklaitį pakėlė į generolo činą, o būdamas generolu, jis turėjo net penkis šunis!

Dabar generolas Rėklaitis ir vėl grįžo prie savo senos profesijos: plauna jis Sheraton hotelyj "dišes."

Darbų generolas pasitenkinęs — matyt iš paveikslo, tilpusio worcesteriškiam laikraštyj: laiko jis rankoje dišę su svečio paliktais valgio likučiais ir smagiai šypsosi.

—Man visvien čia geriau negu tiems, kurie gyvena "po rusų tironijos padu!" — išdidžiai skelbia šis iš dišvašerio tapęs generolu, iš generolo vėl dišvašeriu šlovingasis generolas...

Tai ir gerai, kad generolui gerai!

★ ★ ★

Joks visuomeniniai naudingas darbas žmogaus nepažemina, tik tegu žmogus nežemina darbo.

Jei generolas Rėklaitis pasiryš, jis galės senatvėje, kaip buvo jaunatvėje, patapti naudingu visuomenei žmogumi.

Teisingai dirbdamas, jis galės įstoti į darbininkų uniją ir bendrai su kitais kovoti už didesnę algą ir geresnes darbo sąlygas.

Jis privalo žinoti tai: jeigu šiandien Amerikos darbininkai, bendrai, turi neblogas darbo sąlygas, tai tik dėl to, kad jie už jas ryžtingai kovojo.

Rėklaitis, kaip buvęs generolas, galėtų neblogai kovoti pikietininkų gretose streiko metu prieš streiklaužius.

★ ★ ★

Taigi šiuo metu Amerikoje tarp "Dievo paukštelių" jau yra trys dideli generolai: Černius, Rėklaitis ir Stasys Raštikis.

Raštikis, sakoma, gyvena South Bostone. Kokią profesiją Amerikoje Raštikis pasirinks, liekasi palaukti ir pamatyti.

Černius, reikia pasakyti, atvykęs Amerikon gudriausią šposą iškirto: jis nuvyko fabrikan dirbti, prie mašinos buvo nutrauktas jo paveikslas, ir paleista po visą Ameriką sensacinga žinia: Va, kaip dirba ordinuotas generolas!...

Bet, kai tik sensacija pateko į spaudą, generolas tuojau metė fabrike darbą!...

Amerikos visuomenė, skaičiusi tą žinią, dar vis mano, jog buvęs Lietuvos premjeras tebedirba tame fabrike, o jis sau sėdi BALF'o kanceliarijoje ir juokiasi...

Ar nepasielgs panašiai ir kitas didelis generolas, nusitraukęs atvaizdą Worcesterio hotelio kičinyj?

★ ★ ★

Suminėtieji generolai yra pilnoje to žodžio prasmėje **generolai be armijos.**

Dabar jiems jau pervėlu kalbėti dėl savo praeities strategijos: gerai jie padarė bėgdami iš Lietuvos ar negerai?

Upelis jau peršoktas.

Patys žymiausieji Lietuvos kariuomenės vadai iš Lietuvos nebėgo, savo tautos neapleido, — neapleido jos net sunkiausiu jai metu, kuomet ji buvo žvėriškų nacių okupuota.

(Tęsa 5-me pusl.)

500,000 Angliakasių Pertraukia Darbą Vienai Savaitei

Lewis Sakė, Staptelėjimas Reikalingas, nes Jau Daug Prigaminta Anglies, ir todėl Samdytojai Sauvaliauja

Washington. — Apie pusė miliono mainierių šį pirmadienį nustoja dirbę minkštosiose ir kietosiose angliakasyklose visoje šalyje, ir negrįš darban per ištisą savaitę.

John L. Lewis, šaukdamas juos pertraukti darbą, išdėstė, kodėl pertrauka reikalinga, būtent:

Jau prikasta dideli anglies perviršiai; todėl kompanijos pradėjo sauvališkai elgtis su mainieriais. Vienus angliakasius jos paleidžia iš darbo; tūliems duoda dirbti tik 2 iki 4 dienų per savaitę.

Tuo tarpu kai kuriose kitose kasyklose kompanijos visais garais dieną ir naktį varo paskubos darbą. Kartu samdytojai stengiasi panaikinti unijines angliakasių teises.

Gatavos anglies yra tiek, kad jos užtektų bent dviem mėnesiam visiem naminiam reikalam ir išgabenimam užsienin; todėl darbo pertrauka vienai savaitei nedarys visuomenei jokio vargo, kaip pastebėjo Lewis.

Geležinkeliai Smarkiau Paleidinėja Darbininkus

Pennsylvanijos geležinkelio kompanija paleido apie 25,000 savo darbininkų; esą, todėl, kad mainierių "stapičius" sumažino traukiniams darbą. Kitos geležinkelių linijos taipgi paleido dešimtis tūkstančių darbininkų, versdamos kaltę ant Lewiso.

Bet geležinkeliai jau ir pirmiau tūkstančiais siuntė namo savo darbininkus, nors tada nieko nebuvo girdėt apie mainierių "stapičių".

Vienas Singer Fabrikas Nusileido CIO Unijai

South Bend, Ind. — Čionaitinis Singerio siuvamųjų mašinų fabrikas pasirašė naują sutartį su CIO Elektrininkų Unija.

Sutartis pagerina darbininkams apmokamas atostogas (vakacijas) ir senatvės pensiją: naujiems darbininkams prideda pustrečio cento valandinės algos po pusmečio darbo, o po ištisų metų dar tiek pat pakelia jiem algą.

CIO elektrininkai tęsia streiką prieš Singer kompanijos fabrikus Elizabethe, N. J., ir Bridgeporte, Conn. Net Elizabetho miesto majoras peikė kompaniją už atsisakymą tartis su streikieriais.

Tautininkai Šanghajuj Slėpė Sugrobtą Maistą

Šanghai, Kinija. — Pirm ateinant Liaudies Armijai, tautininkai Šanghajuje sugrobė ir paslėpė daug maisto ir kitų reikmenų.

Dabar jiem įsakyta pranešt liaudies valdžiai ir užregistruot visus slepiamus grobius.

Tapo paimti į liaudies valdžios nuosavybę turtai tautininkų buvusiųju premieru H. H. Kungo ir Yeno Hsi-šano.

Kungas buvo sugrobęs daug mašinų, fabrikinių įrankių, vaistų ir kitų reikmenų.

ANGLIJOS DARBIEČIŲ REIKALAVIMAS

Blackpool, Anglija. —Anglų Darbo Partijos suvažiavimo delegatai reikalavo, kad darbiečių valdžia perimtų laivų statybą ir cheminę pramonę į šalies nuosavybę.

Anglų Valdžia Svarsto, Kaip Streikus Laužyti

London. — Sušauktas nepaprastas Anglijos ministrų kabineto susirinkimas svarstė, kaip priverst streikuojančius geležinkeliečius ir laivakrovius darban grįžti.

Nacionalė Geležinkeliečių Unija jau 5 sekmadienius streikavo. Jie reikalauja pakelti algą dviem doleriais savaitei ir atmeta valdžios sunkinamas darbo sąlygas.

Tęsiasi ir plinta laivakrovių streikas dėl algų ir sąlygų pagerinimo.

Darbiečių - "socialistų" valdžia mėgino lėktuvais laužyti geležinkeliečių streiką.

Ištikimųju Čechoslovakijos Valdžiai Kunigų Veikla

Praga, Čechoslovakija. — Oficialiai įsikūrė pažangesniųjų kunigų organizacija, vadinama Katalikų Veikimas. Tie kunigai bendrame susirinkime su pasauliečiais priėmė rezoliuciją, kuri pasmerkė kapitalizmą, kaipo prieškatalikišką ir nuodėmingą (griešną).

Susirinkime kalbėjo eilė kunigų, pažadėdami ištikimybę Čechoslovakijos Liaudies Respublikos valdžiai. Kartu jie šaukė aukštuosius bažnyčios vadus daryti taiką su valdžia.

Arkivyskupas Josef Beran pasmerkė toki katalikų kunigų judėjima. Jis atsisako pareikšt ištikimybę demokratinei Čechoslovakijos vyriausybei.

Canberra, Australija. — Pranešama, kad Australijos valdžia planuoja "de fakto" pripažinti Kinijos liaudininkų vyriausybę.

ČECHŲ KLERIKAI TURĖS SUSIPAŽINTI IR SU LIAUDIES REIKALAIS

Praga. — Čechoslovakijos švietimo ministerija paskyrė specialius politinius mokytojus visom katalikų kunigų seminarijom. Klerikai turės privalomai klausyti politinių pamokų ir išlaikyti kvotimus iš jų.

Švietimo ministerijos patvarkymas sako:

— Mokyba seminarijose iki šiol nebuvo vedama taip, kaip reikalauja demokratiniai mūsų liaudiškos valstybės idealai; taigi buvo laužomas mūsų konstitucijos 14-tas paragrafas.

Mūsų vyriausybė turi galvoje seminarijų reikalus ir nori, kad jos visapusiškai išlavintų būsimuosius kunigus ir kad supažindintų juos su socialės pažangos įstatymais. Nes joks visuomenės tarnautojas negalėtų atlikti savo pareigų, jeigu neturėtų tokio žinojimo.

Švietimo ministerija įspėja seminarijų vadus, kad nedrįstų persekioti atsiunčiamus politinius mokytojus.

K. Zilliacus, Pažangus Anglijos Darbietis, Atsišaukė į Trumaną

London. — Kairysis darbietis Tony Zilliacus, Anglijos seimo narys, pasiuntė prezidentui Trumanui atsišaukimą, kad leistų jam į Jungtines Valstijas atvykti. Amerikos ateivybės valdininkai kiek pirmiau atmetė Zilliacuso prašymą.

Savo laiške Trumanui Zilliacus, tarp kitko, rašė, kad jis norėtų amerikiečiams paaiškinti, kodėl turėtų būti atmestas karinis Atlanto paktas. O Amerika, kaip demokratinė šalis, turėtų duoti progą pareikšti priešingas tam paktui nuomones.

Šį atsišaukimą į prez. Trumaną pasirašė ir Pierre Cot, gana pažangus Francijos seimo narys. Amerikos ateivybės viršininkai yra uždraudę ir Cot'ui įkelti kojį į Jungtines Valstijas.

Anglijos Darbo Partijos vadai išbraukė Zilliacusą iš savo partijos todėl, kad jis priešinasi Marshallo planui ir Atlanto paktui; bet jie negalėjo pašalinti Zilliacusą iš seimo.

Plečiasi Japonijos Gelžkeliečių Streikas

Tokio.— Sustreikavo valdiškų elektrinių geležinkelių konduktoriai Japonijos sostinėje Tokio, Yokohamoj ir Omijoj. Streikas plinta ir kituose miestuose.

Konduktoriai streikuoja protestuodami, kad valdžia paleidinėja geležinkeliečius iš darbo, pagal amerikinio komandieriaus gen. MacArthuro įsakymą.

Japonų valdžia su MacArthuro užgyrimu mėgina sulaužyti streiką, areštuoja jo vadus ir telkia streilaužius.

Streikui vadovauja Industrinių Unijų-Kongresas. Valdžia sako, kad komunistai vyrauja tose unijose.

Tesiasi Sukilimas prieš Pietinės Korejos Valdžią

Seoul, Koreja. — Pietinės Korejos prezidentas Syngman Rhee sakė, jog dar tęsiasi "komunistų" sukilimas prieš jo valdžią Ongjin pussalyje. Bet jis vėl žadėjo sukilėlius "greitai nušluoti." Pietinė Korėja yra amerikonų armijos užimta.

Pietų Korejos seimas reikalavo pašalinti visą esamąjį ministrų kabinetą.

KIEK YRA KATALIKŲ?

Roma. — Vatikano radijas paskelbė, jog pasaulyje yra 338,250,000 katalikų.

(Priskaitoma ir "šiaudiniai" katalikai, kurie nelanko bažnyčios.)

Prof. Killan Smerkia Aklus Raudonbaubius

Cambridge, Mass. —Massachusetts Technologijos Instituto prezidentas, prof. James K. Killan pareiškė, jog valdžios varomas trukšmingas vajus prieš "raudonuosius" gresia sužaloti pilietines amerikiečių laisves.

Prof. Killan kalbėjo iškilmėje, kur buvo dalinami diplomai baigusiem institutą studentam. Jis sakė, jog toki bandymai užblokuot komunistines mintis ir atitvert jaunuolius nuo jų nieko gero neduos. Norint pastoti kelią komunizmui, "mes turime pačiame gyvenime įrodyti amerikinės santvarkos gerumus", pridūrė prof. Killan.

Mass. Technologijos Institutas yra aukščiausia techninė mokykla visame amerikiniame žemyne.

RIKSMAIS APIE ŠNIPUS DUMIA AMERIKIEČIAM AKIS

Washington. — Kongresmanų ir senatorių komitetai ant komitetų eikvoja laiką, ieškodami pasakiškų "sovietinių šnipų." Nori nukreipti žmonių dėmesį nuo to, kaip jie apleidžia tikruosius amerikiečių reikalus.

Washington. — Marshallo plano administratorius Hoffmanas grasino pasitraukti iš vietos, jei Kongresas mažins Marshallo fondą (kyšius) vakarų Europai.

Amerikonai Atmetė Sovietų Pasiūlymą Taikai su Vokietija

Anglai-Amerikonai Žada Laikyti Armijas Vokietijoj, kad Neleistų Vakarinei Vokietijai Susijungt su Rytine

Paryžius. — Sovietų užsienio reikalų ministras Andrius Višinskis siūlė Keturių Didžiųjų užsieninių ministrų konferencijai daryti taikos sutartį su Vokietija ir už vienų metų po sutarties pasirašymo ištraukti iš tos šalies visas okupacines armijas — Amerikos, Sovietų, Anglijos ir Francijos.

Amerikos valstybės sekretorius Dean Acheson atmetė ir pašiepė tą Sovietų planą. Achesonui pritarė Bevinas, užsieninis Anglijos ministras, ir Schumanas, Francijos užsienio reikalų ministras. Turavodami Achesonui, jiedu apšaukė Višinskio pasiūlymą "tuščiu, juokingu" sumanymu ir "diplomatiniu šokiu."

Višinskis sakė: Kiekvienas keturių didžiųjų talkininkų turėtų per tris mėnesius nuo šiol pagaminti savo planą taikai su Vokietija ir perduoti tuos planus Keturių Didžiųjų užsieninių ministrų tarybai; o ši taryba turėtų visus tuos planus svarstyti ir suderinti į vieną bendrą planą dėl taikos su Vokietija.

Amerikos atstovas Achesonas, atmesdamas Višinskio pasiūlymą, sakė, jog pirmiausiai reikią išspręsti tokius "praktiškus" klausimus, kaip "blokados nuėmimas nuo Berlyno".

Pasaka apie Berlyno "Blokadą"

Achesonas nesidrovėdamas primetinėja Sovietams "blokadą" todėl, kad vokiečių geležinkeliečių streikas sustabdė traukiniu važiavimą iš vakarinės Vokietijos per sovietinį ruožtą į vakarinę Berlyno dalį, kuri užimta anglų - amerikonų ir francūzų, — nors tą streiką pakurstė šie patys vakariniai talkininkai. Streikui gi vadovauja dešinieji vokiečiu socialdemokratai ir naciai, užpuldinėdami sovietinius Berlyno geležinkelių pareigūnus vakarinėje miesto dalyje.

Ko Anglai-Amerikonai Bijo

Anglai - amerikonai bijo, kad jeigu sovietinis pasiūlymas būtu priimtas dėl taikos su Vokietija ir dėl svetimųjų armijų ištraukimo, tatai galėtų patarnauti kaip žingsnis linkui Vokietijos suvienijimo. Jie gi suplanavo savotišką vakarinės Vokietijos valstybę, atskirai nuo Sovietų kontroliuojamos rytinės Vokietijos.

Vakariniai talkininkai žino, kad vokiečių dauguomenė nori vieningos Vokietijos, kaip siūlo sovietinė vyriausybė.

Amerikonai, anglai ir francūzai todėl atmeta Sovietų planą; atidėlioja taikos sutartį su Vokietija ir ketina dar eilę metų laikyti savo armijas Vokietijoje, kad galėtų viešpatauti atskiroje vakarinėje vokiečių "valstybėje".

Vakariniai talkininkai taip pat bijo, kad jeigu vakarinė Vokietija būtų sujungta su rytine, tai vokiečiai komunistai ir kairiejį socialistai iš rytinės Vokietijos galėtų "įsivyrauti" ištisoje šalyje.

Tokią anglų - amerikonų baimę pastebėjo ir amerikiniai radijo komentatoriai.

Prašo Atidėti Teismą Prieš Harry Bridgesą

San Francisco. — Harrio Bridges'o, CIO laivakrovių vado, advokatai kreipėsi į federalį apskrities teismą, kad atidėtų Bridges'o tardymą iki rugsėjo 1 d., nes reikia laiko pasiruošti jį apginti.

Bridges kaltinamas, kad, girdi, "apgavingai išgavęs" Amerikos pilietybės popierius; sakoma, kad jis priklausęs Komunistų Partijai, bet aplikacijoj dėl pilietybės prisiekęs, jog ne komunistas.

Taip pat įkaltinti ir du pilietiniai Bridgeso liudytojai.

Washingtono "teisingumo" departmentas mojasi atimti Bridgesui pilietybę ir įkalinti jį bei deportuoti atgal į Australiją.

(Tikroji Bridgeso "kaltė" valdžios akyse yra kovingas jo vadovavimas vakarinių CIO Laivakrovių Unijai.)

Jankiai Manevruos Sykiu su 5 Europos Kraštais

Paryžius. — Amerikonų armija ir oro jėgos dalyvaus kariniuose pratimuose rudenį išvien su penkiais vakarų Europos kraštais — su Anglija, Francija, Belgija, Holandija ir Luksemburgu. Tai bus didžiausi iki šiol bendri priešsovietiniai jų manevrai.

Kaip Kiti Kraštai Galėtų Sumegsti Ryšius su Kinijos Liaudininkais

Nanking, Kinija. — Kinų liaudininkų valdžia sakė, kad ji norėtų sumegsti diplomatijos ryšius su kitais kraštais. Bet tie kraštai turėtų skaitytis su liaudininkų valdžia, kaip lygūs su lygiais, ir sutraukyti ryšius su Čiang Kai-šeko tautininkų valdžia.

Paryžius. — Skelbiama, kad Molotovas, Sovietų premjero Stalino pavaduotojas, esąs paskirtas ypač tėmyti Kinijos ir Tolimųjų Rytų įvykius.

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY
The Laisvė, Inc.
Every day except Sundays and Holidays
Established April 5, 1911
427 LORIMER STREET, BROOKLYN 6, N. Y. -:- Tel. STagg 2-3878

President, GEORGE WARES; Secr.-Treasurer WILLIAM CHAPELS
Editor, ROY MIZARA

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year	$7.00	Canada and Brazil, per year	$8.00
United States, per 6 months	$3.75	Canada and Brazil, 6 months	$4.00
Brooklyn, N. Y., per year	$8.00	Foreign countries, per year	$9.00
Brooklyn, N. Y. per 6 months	$4.00	Foreign countries, 6 months	$4.50

Entered as second class matter March 11, 1924, at the Post Office at Brooklyn, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

Harry Bridges'o Inkvizicija

CIO vadas Kalifornijoje, Harry Bridges, kaip žinia, išnaujo pradėtas tampyti po teismus. Šiuo metu valdžia pradėjo prieš jį bylą dėl nupilietinimo ir, žinoma, išdeportavimo. Girdi, Bridges, imdamas pilietybę, sakęs neteisybę ir konspiravęs valdžią apgauti.

Prieš Bridges'ą liūdytoju šiuo metu valdžia žada statyti tūlą Mervyn Rathbone, kadaise veikusį su Bridges'u, o šiuo metu perėjusį reakcijai talkon.

Savaitraštis "The Nation", rašydamas apie šią naują Bridges'o bylą, pastebi: **"nedaug Amerikos istorijoj buvo žmonių, kurie būtų buvę tiek daug kartų valdžios pulti, kaip yra puolamas Bridges'as."**

Well, valdžia pinigų turi, — žmonės sudeda taksais, — na, tai ir inkvizuoja tuos, kurie ščyriau, sąžiniškiau dirba darbo žmonių reikalams. Bridges'as yra vienas tokių žmonių.

Visiškai Atžabojo

Federal Communications Commision patvarkymu, nuo dabar radijo stočių savininkai arba jų vedėjai galės laisvai "editorializuoti" žinias, teikiamas per radiją.

Ką gi reiškia žinių "editorializavimas"?

Tai reiškia, kad radijo "tinklų" savininkams ir jų stočių vedėjams bus suteikta laisvė varyti propagandą, kokią tik jie nori; bus suteikta laisvė "aiškinti" žinias, "kaip jie jas supranta;" bus suteikta jiems laisvė agituoti, už ką tik jie nori.

Ligi šiol visa tai daryti oficialiai buvo jiems uždrausta. Tiesa, jie tai darė ir neoficialiai. Jie varė propagandą netiesioginiai. Dabar varys tiesioginiai!

Kokią gi propagandą radijo stočių savininkai vedė ir ves?

Propagandą už monopolistinį kapitalą, propagandą prieš liaudies interesus, — už Wall Stryto politiką, už Wall Stryto interesus.

Radijas Amerikoje, atsiminkime, priklauso milijonieriams.

Kultūros Sargai

Šensi provincijoje (Kinijoje) vienoje budistų bažnyčioje prieš karą buvo laikoma apie 4,000 senoviškų brangių istorinių knygų, taipgi apie 900 kopijų "Budistų Įstatų," išleistų dar 12-tame amžiuje.

Užpuolė Kiniją japonai imperialistai, užpuolė žiaurusis karas. Virė Kinijoje civilinis karas.

Liaudies išlaisvinimo armijos vadai karo metu gavo iš kiniškų dvasiškių pranešimą, jog japonai gali tas brangias knygas surasti ir išvežti į Tokio arba sudeginti, "kaip nereikalingą dalyką." Liaudies išlaisvinimo armijos vadas, komunistas Po Yi-po, pasiuntė būrį savo partizanų išgelbėti brangųjį kinų liaudies turtą.

Tarp partizanų ir japoniškų plėšikų įvyko dėl to turto mūšis: 8 partizanai žuvo mūšyje, tačiau likusieji turtą išgelbėjo.

Kur jį dėti?

Po Yi-po sugalvojo šitokį planą: sukrauti knygas į tvirtus baksus, gerai juos užkalti, užtaisyti ir visus įleisti į vieną anglies kasyklą. Padėjus ten, — laukti, kada atsiras toms knygoms saugesnė ir garbingesnė vieta, atitinkanti jų vertybę.

Po metų kitų liaudies išlaisvinimo armija atsiėmė iš Čiang Kai-šeko vieną miestą, kitą, trečią — pagaliau, visą šiaurės Kiniją. Buvusioji Kinijos sostinė, Pekingas, taipgi tapo išlaisvintas. Po Yi-po taipgi kilo: jis šiandien yra Šiaurės Kinijos Komunistų Partijos vadas.

Na, ir štai: Po Yi-po įsako istorines knygas išimti iš anglies kasyklos ir pargabenti į Pekingą.

Didžiajame Pekingo knygyne tos knygos išdėtos į lentynas. Mokslininkai, studentai, liaudis stebi jas ir džiaugiasi.

Ką visa tai parodo?

Tai parodo, kad tie, kurie kovoja prieš Čiang Kai-šeką, kovoja už liaudies laisvę ir jos gražiąsias tradicijas, jos kultūrą. Kiekviena seniena, kiekvienas kinų tautos palikimas yra įvertinamas, branginamas. Nesigailima net ir kraujas pralieti, kad svarbią kultūrinę tautos lieknaną išgelbėjus!

Štai, kaip atrodo naujosios Kinijos valdovai!

Ar Robeson Ištesės Savo Pažadą?

Prieš kokią savaitę laiko žymusis Paul Robesonas pareiškė spaudos korespondentams: pirmiau negu grįšiu į Ameriką, būtinai turėsiu padainuoti Graikijos partizanams.

Tai gražus mostas, tai nepaprastas Graikijos liaudies laisvės gynėjams pažadas.

Bet ar Robesonas tai galės padaryti?

Šiuos žodžius rašant, jis dar, rodosi, tebėra Maskvoje, o neužilgo Robesonas žada grįžti New Yorkan — liūdyti 12-kos komunistų vadovų byloje.

Nežinia, ar Robesonas pajėgs nuvykti pas Graikijos partizanus, bet užtenka to, kad jis bus dėjęs pastangų tai padaryti.

Na, o Graikijos partizanai šiomis dienomis ir vėl uždavė didelį smūgį monarchistams - fašistams karo fronte, Grammos kalnuose!.

KAS KĄ RAŠO IR SAKO

LENKIJOS SOSTINĖ "MIŠKUOSE"

Žurnalas "Poland of Today" rašo apie tai, kaip Lenkijos valdžia turi išdirbus planą atgaivinti miškus aplinkui Varšavą. Paskutiniais keliais metais, ypatingai karo laiku, miškai aplinkui Varšavą buvę išnaikinti. Planas jau vykdomas gyveniman. 1948 metais prie pat Varšavos apsodinta jaunais medeliais 600 akrų. O kiek toliau už miesto paskirta apsodinimui 4,600 akrų. Šiemet bus apsodinta 6,000 akrų. O pabaigoje šešių metų Varšavos apylinkėje bus apsodinta 53,000 akrų.

Iš "Poland of Today" sužinome kitą įdomų dalyką. 1939 metais, naciams užplūdus Lenkiją, daugybė Lenkijos meninių turtų buvo išvežta ir atgabenta Kanadon dėl padėjimo. Jie buvo atvežti Quebec provincijon ir pavesti provincijos valdžios globon.

Dabartinė Lenkijos vyriausybė nori tuos meninius turtus atgauti. Reikalauja, kad Kanados valdžia juos sugrąžintų. Kanados gi valdžia teisinasi, kad ji tų turtų neturi, juos turi Quebec provincija. Bet Lenkijos vyriausybė nurodo tarptautinių santykių nuostatus, kurie aiškiai pasako, jog jokia šalis negali pasiteisinti neturinti teisės savo kurį miestą arba valstiją priversti sugrąžinti kitos šalies turtus.

Jeigu Lenkija būtų tokia, kokia buvo prieš karą, jeigu joje, kaip pirmiau, viešpatautų kapitalistai ir dvarininkai, tie jos meniniai turtai seniai būtų buvę sugrąžinti. Bet kadangi Lenkija yra liaudiškos respublikos šalis, tai Kanados reakcijonieriai susiranda visokius išsisukinėjimus ir laiko jos meninius turtus užgrobus.

NAZARETAS IR KOMUNISTAI

L. Pruseika rašo:

Skaitau Associated Press korespondenciją iš Nazareto. Tai buvo Jėzaus Kristaus miestas, šventrašty tankiai minimas.

Kaip dabar su Nazaretu? Nagi, pasirodo, kad rinkimuose į Izraelio seimą didžiuma to miesto gyventojų balsavo už komunistus.

Gyventojų didžiumą Nazarete sudaro krikščioniški arabai.

TĖVAI SUGADINĖ BEI SUKLAIDINĖ MŪSŲ KLEBONUS

Tūlas A. Baliūnas klerikalinėje Amerikoje bara tuos, kurie kaltina klebonus už paneigimą lietuvybės bažnyčiose ir parapijinėse mokyklose. Ne klebonai esą kalti, ale vaikų tėvai. Baliūnas rašo:

O lietuviškos parapijos! Jos daugiausia ir vilko tą sunkią tautinę naštą ant savo pečių. Bepigu šiandien dažnam pasakyti: ach, jūs parapijų vadai, kam jūs į bažnyčias įvedėte anglų kalbą, kam parapijinėse mokyklose nepakankamai lietuviškai mokėte — dėl to ir nutautėjimas taip toli nužengė. Bet ar paklausė šito priekaišto mėgėjai patys save, kiek kartų jie patys, taigi, tie, kurie tokius priekaištus mėgsta, tiesiog reikalavę savo tuos klebonus, kad šie sakytų angliškus pamokslus, klausytų angliškai išpažinčių, nes kitaip... nustosite "savo parapijose" mūsų jaunimo, kuris nenori lietuviškai kalbėti. Arba dėl lietuviškų dalykų parapijinėse mokyklose. Tegul nors vienas iš mūsų pasidėjęs ranką ant krūtinės, pasako, kad mes reikalavome lietuviškų dalykų mokykloje, o klebonas nenorėjo. Atvirkščiai, klebonas su skaudama širdimi turėjo nusileisti tėvų reikalavimams, kad nevargintų jų vaikų tais dalykais, kurie trukdo mūsų vaikams tikrais amerikonais pasidaryti."

Iš to išvada yra tokia, kad mūsų "dvasios vadai" tapo dvasios ubagais. O vis tai dėl kišenės. Nekalbėsi angliškai, neturėsi parapijonų. O jeigu nebus parapijonų, tai ką klebonas darys, iš ko gyvens?

BOLŠEVIZMO PRIEŠAI APIE BOLŠEVIZMĄ

Vienybės bendradarbis P. Dailidė tikrai susirūpinęs bolševizmo plitimu. Jis rašo:

Bolševizmas tik neseniai minėjo savo trisdešimtąsias gimimo sukaktuves. Prieš trisdešimts metų tai buvo dar tik bacila, įsikibusi į rusų tautos kūną. O šiandien bolševikai kontroliuoja jau kraštus daugiau, kaip su 400 milijonų gyventojų. Ir tuose kraštuose, kur dar nėra bolševikų valdžios, jie turi didesnę ar mažesnę penktąją koloną. Vadinasi, bolševizmo vėžys jau graužia visą pasaulį.

Toks greitas bolševizmo plitimas rodo, kad žmonija yra klaidingame kelyje. Ji gražiai kalba apie žmogaus teises, apie politines laisves, apie kitus aukštus demokratijos idealus, bet permaža rodo pasiryžimo tuos idealus ginti. O tas pasiryžimas ir yra tikriausi skiepai nuo bolševizmo.

Dailidės misija aiški: visą pasaulį sugrąžinti ant teisingo kelio!

Nereikia nė kalbėti, jog misija labai didelė. Bet jis žmogus nėra vienas. Pavyzdžiui, mes turime Pijų Grigaitį. Jis bolševizmą vajavoja nuo pat jo atsiradimo. Ar geriau pasiseks Dailidei? Abejotina.

Kūnas brutališkai prikankinto ir nušauto Calif Hill, Jr., 28 metu, guli ant lentos Irwinton'e, Ga. Hill buvo pagrobtas iš kalėjimo. Ji pagrobusieji du baltieji vyrai kalėjimo celės raktą "radę" šerifo George Hatcher (dešinėj matomojo) bute ant stalo.

Šypsenos

D. P. ir P. D.

Visiems žinoma, kad D. P. gavo vardą iš "Displaced Person". Bet juos ir kitaip kai kas pavadina, kaip tai: Di-pu-kai, Dievo paukšteliai, Daug patyrę... O P. D? Tai kai kas mano, kad tas pavadinimas paeina nuo — Pamaldūs Dievui, Priešingi Darbui, Prieš Darbininkus, ir tt. Bet tikrenybėje P. D. visai ką kitą reiškia, ir iš kur prasidėjo tas vardas — pasakysiu vėliau... Dabar tuodu D. P. ir P. D. susidėjo į vieną organizaciją ir jau veikia prie darbininkus. Kaip jau pamenate iš praeities, kad, atvykus čionai Sovietų taikos misijai, D. P. ir P. D. išėjo pikietuoti prieš taiką. Ir D. P. suklaupę meldėsi (nežinia, kam—Dievui ar Stalinui), kad jiems grąžintų Lietuvą tokią pat, kokia buvo prieš karą... O P. D. kėlė protestą prieš kompozitorių Šostakovičių. Remdamiesi tuom, kad jų kompozitorius Pupų Dėdė yra geresnis už Šostakovičių... Na, tik pagalvokite, gerbiamieji, ką gi tas Šostakovičius parašė? Sukomponavo kokią ten simfoniją. Gerai! Bet kas gi mums, lietuviams, iš tos simfonijos?... Ot, mūsų Pupų Dėdės dainos, tai kas kita. Kuomet Pupų Tetulė uždainuoja per lietuvišką radijosių: "Leidos saulelė vakaruos, kas mane seną bebučiuos," — tokia daina, tai ne vienai mūsų amžino rožančiaus narei sukelia šiurpulius ir sudrebina prisiminimai jaunų dienų... Antras P. D. pasižymėjimas, tai buvo pirmą gegužės. Kuomet mūsų siuvėjai maršavo su Amalgameitų unija už geresnes sąlygas darbininkams, tuomet P. D. maršavo prieš darbininkus ir prieš unijas... Bet jie buvo tiek žiopli, kad pamiršo pasidaryti vieną "banerį" su užrašu: "Kad ir duobes kasim numirėliams, bet tik prieš darbininkus." O tai būtų buvę labai didelis pasirodymas ištikimybės savo "bosui," kuris ten sėdėjo pirmoje eilėje ir būtų matęs savo D. P. ištikimus "streikbreikerius"...

Baigiu rašyti ir dar nepasakiau, ką reiškia P. D. Atleiskite. Tai ne mano sumanymas, bet tai sugalvotas per Pulgį Andriušį. Jis sako, kad P. D. tai — Paskutiniai Durniai. Tas vardas jiems prasidėjo prancūzų zonoje. Mat, jie D. P. pradėjo vadinti iš "untro" galo. Ar gal dėl to, kad jie pabėgo iš Lietuvos? Ar todėl, kad jų iš prancūzų zonos ilgai niekur neišleido? Tuomi matote, kad Pulgis ir pats gerai galvojo, kad tas, kuris mano, kad nuvažiavęs į Ameriką galės būti be darbo, tai tas P. D.... Todėl ir Pulgis išvažiavo į Australiją. Jo sumanymas toks: Kad ir avis ten ganys, bet P. D. jį nevadins...

Pišystas.

Jubiliejaus Atžymėjimas

Massachusetts kolonijos puikiai darbuojasi atžymėjimui savo dienraščio jubiliejaus. Anksčiau matėme Worcester ir Lawrence veiklos gražius rezultatus, dabar pažvelgkime į Norwood:

"Gerbiamieji!

Čia prisiunčiu $39.00. Jie dalinasi sekamai: $7 už Laisvėje paskelbimą vakarienės, $2 nuo Laisvės patrioto auka ir $30 pelnas nuo bankieto, kurį surengė Literatūros Draugijos 9 kuopa dienraščio Laisvės paramai 30 metų sukakties proga.

Julia Družienė pradėjo darbuotis rinkimui pasveikinimų iš asmenų dienraščio jubiliejinei laidai. O aš parinksiu pasiskelbimų iš biznierių tai laidai.

Tai tiek šiuom sykiu. Geriausių pasisekimų dienraščiui Laisvei.

J. Grybas, Norwood, Mass."

Jonas Grybas yra veikimu užimtas žmogus. Dirba visokius organizacijų darbus ir veikia meno srityje. Tačiau savo dienraščio jubiliejaus atžymėjimui jis taipgi randa progos padirbėti.

Vyras už tai, Jonai!

Pirmas iš jubiliejinių aukų rinkėjų *St. Tvarijonas* iš Detroit, Mich., grąžino blanką prirašytą iki paskutinės eilutės ir prisiuntė $17.00. Per jį aukojo:

Dominick Kadys	$1.00	J. Bubliauskas	$1.00
A. Petrul	$1.00	A. Benson	$1.00
Geo. Nausėda	$1.00	K. Rinkūnas	$1.00
Joe Galinskas	$1.00	Mary D. Smalstis	$1.00
K. Vytas	$1.00	P. Jočionis	$1.00
Adella Bell	$1.00	Napoleon Vaitiekūnas	1.00
J. Gugas	$1.00	Stasys Tvarijonas	1.00
J. Sitkauskas	$1.00	J. Stasiūnas	50c
Charles Keras	$1.00	A. Paukštis	50c

Jie visi iš Detroito. Gražu, kad taip tolima kolonija taip gražiai ir anksti atsiliepė į savo dienraščio jubiliejų.

Drg. A. Smitas iš Philadelphia, Pa. prisiuntė nuo *Jono Lastausko iš Camden, N. J.* $15.00 Ir pats *Smitas aukojo* $5.00.

Širdingai dėkojame pasidarbavusiems ir aukojusiems dienraščio paramai. Kiekvienoje kolonijoje reikia pasidalyti darbu ir veikti jubiliejaus atžymėjimui. Aukos yra svarbu, bet labai svarbu yra gavimas naujų skaitytojų jubiliejaus proga.

Šiam pranešimui einant į spaudą, gavome keletą gražių laiškelių nuo organizacijų su gana puikiomis dovanomis. Už dienos - kitos juos matysite dienraštyje.

Laisvės Administracija.

CIVILINIŲ TEISIŲ GYNIMUI AUKOS

Šiuomi pažymime aukas, kurios įplaukė CTK, per Lietuvių Komitetą.

T. Brosky, iš Elm Grove, W. Va. prisiuntė blanką ir $3. Aukojo Tony Brosky $2 ir J. Gedeminas $1.

M. Pukis, iš Los Angeles, Calif., prisiuntė $5 auką nuo LLD 145 kp.

St. M. Leesis, Saginaw, Mich., per LLD 131 kp. prisiuntė blanką ir $7 aukų. Aukavo po $1: S. Yurks, A. Yurks, M. Arminas, J. Kapušaitis, Ig. Lingevičius, St. M. Leesis, U. Leesienė.

J. Stupur, Portland, Oregon, nuo LDS 106 kp. prisiuntė $5.

Tai tiek įplaukė iki šiam laikui.

Mes kreipiamės į jus, kurie branginate civilines teises — nepasigailėti paaukoti dolerį - kitą šiam svarbiam tikslui. Byla dėl 12-kos darbo klasės vadovų dar tebeina ir dar toli galas. Šiai bylai reikia finansinės pagalbos — tad mes turime stoti už savo ir kitų darbininkų civilines teises ir nepasigailėdami dolerių remti šį reikalą finansiniai.

Dar ne visos blankos grįžo — paraginimo laiškai išsiuntinėti, nenorime antrą kartą raginti, nes pasidaro iškaščių. Tad, kurie dar turite blankas, prašomi grąžinti su aukomis. Jeigu blanka kur nusimetė, tai parinkite aukų be blankos; surašykite pavardes ant popierio ir prisiųskite tuoj. Reikalas svarbus.

Dėkojame virš minėtiems geradėjams už aukas.

L. Kavaliauskaitė, sekr.

PASTABA: Čekius ar money - orderius išrašykite Civil Rights Congress vardu ir pasiųskite Lietuvių Komitetui, 427 Lorimer Street, Brooklyne. Komitetas susideda iš: V. Čepulis, pirm.; L. K-tė, sekr.; V. Bunkus, ižd. Nariai: Geo. Wareson ir K. Briedis.

ŽINIOS IŠ LIETUVOS

Meninės Saviveiklos Olimpiada

ŠILUTĖ, vas. 20 d.—Aštuonias dienas truko pirmoji apskrities meninės saviveiklos olimpiada. Per tą laiką Šilutės kultūros namų scenoje pasirodė 24 geriausi apskrities meno saviveiklos kolektyvai, atrinkti valsčių apžiūrose. Dalyvių, atlikusių programą, buvo daugiau kaip 800..

Geriausiai pasirodė prie Žemaičių Naumiesčio bibliotekos esantis meno saviveiklos ratelis (vadovė Verpečinskienė), suvaidinęs dvi pjeses, Šilutės valsčiaus Tumelių pradinės mokyklos mokinių kolektyvas (vadovė mokytoja Baranauskienė) su tautiniais šokiais. Didelį pasisekimą turėjo Vainuto progimnazijos kolektyvas bei Šilutės lentpiūvės choras.

Švėkšnos gimnazija olimpiadoje pasirodė su Fonvizino "Nebrandila," o Šilutės gimnazija—Klionovo pjese "Mokinė."

Keturiolikai geriausiai olimpiadoje pasirodžiusių meno saviveiklos kolektyvų buvo įteiktos premijos ir Garbės raštai. Pastarieji taip pat įteikti daugiau kaip šimtui olimpiados dalyvių. Olimpiadą aplankė daugiau kaip 8,000 žiūrovų.

Br. Varūnas.

IVAIRUMŲ PUSLAPIS

Nauja Viltis Reumatizmo-Arthrito Ligoniams

Šimtai tūkstančių reumatizmo ir arthrito ligonių gali susilaukti gyduolės, kuri panaikintų jų kančias. Apie tokią gyduolę buvo pranešta Tarptautiniam Reumatinių Ligų Gydytojų suvažiavimui, kuris įvyko New Yorke pirm trejeto savaičių. Suvažiavime dalyvavo 800 amerikinių ir europinių daktarų.

Naujoji gyduolė yra dviejų rūšių. Viena pagaminama iš syvų, kurie ištraukiami iš gyvulių viršinkstinių (adrenalinių) liaukų žievės. Tos liaukos (gland'sai) yra viršuj inkstų.

Kita gyduolės rūšis gaunama iš sulčių, kurios ištraukiamos iš gyvulių posmegeninės (pituitarinės) liaukos.

Pituitarinė žmogaus liauka apačioje smegenų yra tik tokio dydžio, kaip piršto galas.

Reumatiškojo arthrito gyduolė iš viršinkstinių liaukų yra vadinama **cortisone** arba **Junginys E.** Antroji gyduolė, gaunama iš posmegeninės liaukos, yra pavadinta ACTH.

Šias gyduoles atrado Mayo Klinikos daktarai Philip S. Hench ir Edward C. Kendall.

Tai nepaprastai svarbus atradimas, kuris užžiebia viltį kankiniams reumatizmo ir skaudaus sąnarių uždegimo — arthrito.

Žymėtina, jog reumatizmas daugiau amerikiečių padaro šlubais, paliegėliais ir prie lovos "prirakina," negu bet kuri kita liga.

Bet, dar keletas metų turės praeiti, iki tų gyduolių bus gana prigaminta, kad būtų galima jų pirkti vaistinėse.

Naudojant tokias gyduoles — cortisone arba ACTHą—Mayo Klinika išgydė 14 reumatiškojo arthrito ligonių **tam laikotarpiui, kada šios gyduolės buvo jiems į kraują leidžiamos.**

Buvo tokios stebėtinos pasekmės:

Viena moteris, kuri be kitų pagalbos negalėdavo paeiti daugiau kaip du-tris žingsnius, greit pradėjo laisvai vaikščioti po to, kai buvo išmirkšta cortisonės jai į kraują. Jinai tada lengvai ir laiptais vaikščiojo aukštyn ir žemyn.

Vienas vyras per eilę metų vos iš lovos galėdavo pakilti ir jam nuolat sąnarius geldavo. Bet kelis kartus įleidus jam šios gyduolės į kraują, tas žmogus jau smagiai vaikščiojo ir net "džigą" šoko be jokio skausmo.

Gyduolė panašiai atitaisė ir kitus reumatiškojo arthrito ligonius Mayo Klinikoje.

Tatai buvo judamaisiais jų paveikslais parodyta Tarptautiniam Reumatinių Ligų Daktarų suvažiavimui. Ir rimtieji suvažiavimo delegatai entuziastiškai delnais plojo, sveikindami tą svarbiausią iki šiol atradimą tokiems ligoniams.

Ne Visiškas Išgydymas

Atradėjai Hench ir Kendall, tačiau, pabrėžė, jog cortisone ir ACHT ne galutinai išgydo, o tiktai tuo laikotarpiu, kuomet šios gyduolės naudojamos.

Kaip cukraligės (diabetes) ligonis turi reguliariai vartoti **insulino** ar kepenų ištrauką (arba vitaminą B-12), norėdamas sveikatą ir veiklumą palaikyti, taip ir reumatiškojo arthrito ligoniai turėtų kasdien naudot cortisonę arba ACHTą, kad nejaustų skausmų ir kad galėtų laisvai judėti ir įvairius darbus atlikti.

Mayo Klinikoje patirta, jog kai nustojama vartoti šias gyduoles, tai ir vėl reumatiškas arthritas ima kankinti savo aukas ir grąžina tuos ligonius atgal į raišų - paliegėlių būklę.

Dar Per Daug Sunkus ir Brangus Gyduolių Gaminimas

Pati Mayo Klinika teturi tiktai mažą biskelį tų gyduolių. Jų neužtenka net pačioje klinikoje platesniems gydymo bandymams. O tai todėl, jog iki šiol buvo labai brangus ir sunkus šių gyduolių gaminimas.

Pusei svaro cortisonės pagaminti reikia 65-kių jaučių tulžies, kurioje randama tokių pat sulčių, kaip viršinkstinėse liaukose. O norint tiesiog iš tų liaukų gyduolę ištraukti, tai dar daugiau jaučių reikėtų.

Reikia 1,200 kiaulių, kad iš jų galvų gauti vieną svarą posmegeninės liaukos, o iš to svaro tegalima ištraukti tiktai truputėlį ACHTto, kuris sutilptų į kelis "noperckus" (siuvamuosius žiedus).

Taigi, cortisone ir ACHT tebėra dar tokios brangios gyduolės, kad žmogaus gydymas jomis per tris savaites lėšuotų 18 tūkstančių dolerių.

Tikimasi Išvystyti Pigias Gyduoles

Bet mokslininkai darbuojasi ir tikisi surasti būda dirbtiniai ir daugmeniškai gaminti šias gyduoles iš paprastų, pigių medžiagų, kaip dabar gaminama daugelis vitaminų. Tuomet pagalba reumatizmo-arthrito ligoniams jau nepriklausytų nuo gyvulių skerdyklų.

Kaip Dar Veikia Cortisone ir ACHT

Kelis kartus įleidus cortisonės ar ACHTo ligoniui į kraują, žmogus tuojau pradeda daug valgyti ir sparčiai diktėti. Tuomet jis sunaudoja iki 6,000 kalorijų maisto per dieną, tai yra, beveik antra tiek daugiau, kaip miško ar farmos darbininkas suvalgo.

Vartojant tas gyduoles, reumatizmo - arthrito ligoniai jaučiasi labai linksmūs, esą, net per daug smagūs. Jų ir plaukai sparčiau auga, ypač ant veido.

Bet nustojus cortisonę ar ACHTą vartoti, dingsta ligonių gerbūvis ir grįžta senieji reumatiškojo arthrito vargai.

Nuomaro ir Odos Ligų Gydymas

Harvardo Universitete padaryti bandymai nurodo, kad minimos gyduolės gali būti naudingos ir nuomaro gydymui.

Mayo Klinikos daktaras Hench taip pat raportavo, kad cortisone ir ACHT gydo ir skaudžiai - įkyrias, atkaklias odos ligas (pavyzdžiui, "lupus erythematosus").

Lai tų mokslininkų darbai vainikuojasi pilnais pavykimais! **N. M.**

UŽTERŠTAS, APNUODYTAS MIESTŲ ORAS

Dulkės, dūmai ir rūkai Amerikos miestuose žaloja žmonių sveikatą. Erzindami nosies, gerklės ir plaučių plėves, pelenai ir rūkai-dūmai praskina kelią įvairioms ligoms, tame skaičiuje džiovai, plaučių uždegimui ir vėžiui.

Tyrimai daugelyje miestų parodė, jog kur oras labiau užterštas, ten proporcionaliai daugiau žmonių miršta nuo trijų minimų ligų.

Kai kuriuose Jungtinių Valstijų miestuose žiemą ant kiekvienos ketvirtainės mylios nukrinta iki 100 tonų suodžių per mėnesį. O kiek dar nuodingų dujų paleidžia oran fabrikai ir šiaip namai iš savo kaminų!

Donoros Nelaimė

Tokiais rūkais - garais užterštas oras gali kartais ir tiesiogiai marinti žmones. Taip ir įvyko pernai spalių mėnesį Donoros mieste, Pennsylvanijoj. Drėgni garai - dūmai iš plieno fabriko ten sudarė tirštą, nuodingą ūkaną, kuri numarino 20 žmonių, į ligonines pasiuntė 40 ir susirgdino gerkles bei kvėpuojamąsias dūdas dar 400 gyventojų.

Los Angeles

Los Angeles miestas, Californijoj, seniau buvo laikomas viena sveikatingiausių gyventi vietų. Dabar kas kita.

Nuo 1943 m. Los Angelėj atsidarė daug karinių fabrikų ir užteršė orą. Kadangi miestas tarp kalvų, kaip didžiuliame bliūde, tai ir vėjas mažai tekliudo kenksmingus rūkus.

Los Angelėj kūrenama kaliforniškis žibalas, kuriame yra daug sieros; ir miesto fabrikai, žibalo valyklos ir namai kasdien paskleidžia 1,200 tonų nuodingų sieros dvideginio (sulfur dioxide) suodžių, dūmų ir rūkų. Tatai dažnai degina žmonėms gerklę ir skaudina akis.

Ko dar yra tuose dūmuose-rūkuose

Apart sieros dvideginio, daugumas miestuose gyvenančių amerikiečių dar turi įkvėpuoti su oru tokius nuodingus, garus, kaip amoniją, formaldehydą, azotinę (nitric) rūkštį ir karines dujas chlorą ir fosgeną.

Kur aršiausiai buvo užterštas oras

Jungtinių Valstijų Sveikatos Įstaiga 1932-1933 metais siuntė mokslininkus tyrinėti, kuriuose miestuose labiausiai užterštas oras. Ir tyrinėtojai atrado, jog tada aršiausiai buvo sudarkytas oras dūmais, suodimis, nuodingomis dujomis ir dulkėmis Pittsburghe, Bostone, Baltimore ir St. Louise, imant tuos miestus paeiliui.

Pittsburgho miesto sveikatos direktorius dr. I. Hope Alexander atrado, jog rūkščių dujos ir dervos (smaliniai) rūkai ore taip pažeidžia ir nusilpnina jautrias kvėpavimo organų plėves, kad joms sunkiau atsilaikyti prieš įvairių ligų perus.

Cincinnati Universiteto medicinos profesorius dr. Clarence A. Mills neseniai rašė:

"Plaučių uždegimas, džiova ir plaučių vėžys tris iki penkių sykių daugiau žmonių numarina miestų dalyse, kur užterštas oras, negu švaresniuose priemiesčiuose."

Pirm 1940 m. dūmai - rūkai, kaip tamsi ūkana, laikydavo apgulę St. Louis miestą po keturias valandas per dieną - naktį. Dėl to daugybė žmonių sirgo veido kiaurymių (sinusų) uždegimu. Kartūs dūmai nuolat skaudindavo miestiečiams gerklę.

St. Louise buvo kūrenama labai dūminga, dujinga minkštoji anglis iš gretimosios Illinois valstijos..

Kaip St. Louis apvalė orą

Pagaliau susirūpino miesto valdyba; pasiuntė dūmų tyrinėtojus - inspektorius ir kūrenimo inžinierius; jie pagamino taisykles kovai prieš dūmus - suodis. Ir miestas išleido ve kokį įstatymą:

Vartoti tokį kūrą, iš kurio mažai pakyla dūmų bei garų — žibalą, gesą arba kietąją anglį; o jeigu ne, tai įtaisyti pečiams tokius mechaninius įrengimus, kurie užtikrina pilną minkštosios anglies sudeginimą, taip kad nebūtų jokių dūmų.

Kas laužys tas taisykles, bus atitinkamai baudžiamas.

Miesto valdyba iš pradžios siuntė inspektorius - patarėjus. O paskui ėmė bausti nusikaltėlius — fabrikų ir namų šeimininkus, laužančius įstatymą prieš oro teršimą.

Ir sekamą žiemą po to įstatymo išleidimo jau keturi kartus mažiau dūmų ir suodžių gulė ant miesto. 40 nuošimčių sumažėjo ir gerklių bei plaučių ligos.

Pittsburgho oro apšvarinimas

Panašiai padaryta ir Pittsburghe. Kai tik pasibaigė Antrasis pasaulinis karas, leidosi darban miesto sveikatos direktorius dr. Alexander ir dūmų komisionierius S. B. Ely; išjudino daugelį visuomeniškų piliečių į vajų dėl oro apvalymo. Buvo išleistas tam tikras miestinis įstatymas. Ir šiandien Pittsburgho oras jau 68 nuošimčiais apvalytas nuo dūmų, suodžių ir nuodingų garų.

Tatai galima būtų padaryti ir kitur, jei gyventojai tinkamai spustelėtų miestines valdybas.

J. C. K.

APIE TŪLUS PAVADINIMUS

Straipsniuose iš Lietuvos mes susitinkame su eile žodžių — pavadinimų, kurie daugeliui amerikiečių neįprasti. Štai keletas jų:

Aerostatas — baliūnas, dažniausiai vartojamas artilerijos ugnies nutaikymui.

Drezina — vežimėlis ant keturių ratų, kuris važiuoja geležinkelio bėgiais.

Dūmtraukis — kaminas.

Darbingas — darbštus.

Dygliuota viela — spygliuota viela.

Ešelonas — eilė arba būrys kareivių ar kitų žmonių, einančių, važiuojančių ar jojančių, turint tą patį tikslą bei paskirtį.

Kareivių kuprinės — kalės tarnauti ir nuomaro gydymui.

Kareivių krepšiai.

Kautynių laukas — mūšio laukas.

Kareivių voros — kareivių eilės.

Koreguoti — taisyti; taikyti šovinį į taikiklį.

K. P. — komandavimo punktas.

Jėgainė — elektros jėgai gaminti stotis.

Išsimokslinimas — išsilavinimas.

Liežuvį paimti — belaisvį paimti ir apklausinėjant sužinoti priešo jėgas ir pozicijas.

Pabūklas — kanuolė, patranka, šaunamas ginklas.

Pasaga — patkava.

Padanga — "tajeris", guminis ratlankis.

Pilotas — vairuojąs lakūnas.

Pasaulėžiūra — pažvalga į pasaulį, bendras politinis bei filosofiniai - mokslinis supratimas.

Pėstija— pechota, pėstininkai.

Pionierius — pradėtojas, pirmatakas, o kariuomenėje — pontonierius, laikinųjų tiltų - pontonų statėjas.

Šviedinys — patrankos kulka.

Šovinių kaspinas — kulkosvaidžio diržas, prisagstytas kulkų.

Sklinda — plinta, pavyzdžiui, rūkai.

Skala — balana.

Stebėjimo punktas —apžvalgavimo tėmijimo punktas.

Savijauta — asmeninis jausmas, ūpas.

Slapukas — policijos šnipas.

Sunkvežimis — trokas.

Skuba — greitis.

Teoriškai — teoretiškai.

Tolis — naujos rūšies sproginys.

Urmu — šturmu, daugmeniškai.

Žemėlapis — žemlapis.

Žygdarbis — rizikingas darbas, reikalaująs nepaprastos drąsos.

Žeminė — kareivinis urvas (zemlianka), iškasta landynė šalimai apkaso slėptis ramesniu laiku arba miegoti.

Degradacija — žemyn smukimas, nupuolimas, pasižeminimas bei pažeminimas.

Ciklas — tai graikų - lotynų kilmės žodis, reiškiąs panašių įvykių "rato" arba eilės užbaigą per tam tikrą laikotarpį.

Fauna — gyvūnija.

Flora — augmenija, augalija.

V. S.

Kodėl Amerikonai Kariavo; Ką Jie Galvojo ir Jautė

Tiktai mažas nuošimtis Amerikos kareivių Antrajame pasauliniame kare kovojo už "pasaulio pagerinimą", prieš fašizmą; didžioji dauguma jankių turėjo kitokias mintis galvoje, kaip rašoma knygoje "The American Soldier". Šią knygą pagamino amerikinės armijos tyrinėjimų skyriaus mokslininkai —d-rai Shirley A. Star, Robin Williams, Sam. A. Stouffer ir kt.

Oficieriai ir Saržentai

Toje knygoje, tarp kitko, skaitome:

— Eiliniai kareiviai pyko, kad oficieriams duodama perdaug lengvatų ir pirmenybių prieš juos.

Naujokai, draftuoti kareiviai jautėsi mokytesni už senesnius, reguliarės armijos kareivius, savanoriai įstojusius tarnyboń.

Tarp naujokų buvę apie 48 nuošimčiai baigusių vidurinę mokyklą (high school'ę), tame skaičiuje beveik 16 nuošimčių tokių, kurie lankė kolegiją. O tarp senesniųjų, reguliarių kareivių buvę tiktai 23 nuošimčiai baigusių vidurinę mokyklą.

Bet daugiausia saržentų (puskarininkių) buvo parinkta iš senesniųjų. Daugelis naujokų todėl murmėjo, kad mažiau mokytieji muštruoja ir lavina juos, mokytesnius.

Visi kareiviai bijojo mūšių su priešais.

Giliausias jų rūpesnis visuomet buvo dėl to, kad jie gali būti nukauti bei sunkiai sužeisti.

Vargai ir Nusivylimai

Amerikos kareiviai su pasibjaurėjimu prisimena negardųjį "K - rations" maistą. Bet 22 nuošimčiai pėstininkų sakė, jog net "ramiu laikotarpiu" (tarp mūšių) jie negaudavo ir to neskanaus maisto: o 10 nuošimčių kareivių visai neturėjo noro valgyti.

31 nuošimtis jų pranešė, jog ir vadinamu "ramiuoju laikotarpiu" jie gaudavo mažiau kaip 4 valandas miego per 24 valandas.

Kareiviai skundėsi tokiais vargais, kaip gulėjimas ankštose, dumblinose duobėse (foxholes), alkis, karštis ar šaltis, spiečiai kandančių vabzdžių ir gyvojo brudo; nežinojimas, "kas čia daroma", ir baimė dėl ateities.

Tik "Numeriai"

Bet sunkiausiai juos dvašiniai vargino mintis, kad niekas jų nepaiso, kad jie skaitomi "išleistinais" (paaukotinais - "expendable"), kad komanda elgiasi su jais tik kaip su "numeriais."

62 nuošimčiai pėstininkų sakė, jog tokį jausmai ir mintys juos nuolat kankino, iki jie buvo sužeisti arba taip suiro nervai, kad reikėjo juos ligoninėje gydyti.

Kodėl Amerikos kareivis vis tiek kovojo, nepaisant visų tų vargų, nusiminimų ir sunkenybių?

Tatai patys kareiviai sekamai aiškina;

Tik 5 Nuošimčiai Kariavo už Demokratiją

Tiktai 5 iš kiekvieno šimto kareivių kovojo už pasaulio pagerinimą, už demokratiją, prieš nacizmą-fašizmą. Pas 98 nuošimčius nebuvo jokios neapykantos linkui priešų. Tiktai 2 iš šimto norėjo keršyti priešams.

Didžiausias daugumas jankių ėjo į mūšį, vadovaudamiesi tokia minčia — greitai užbaigti karą ir namo grįžti.

14 nuošimčių kovėsi todėl, kad nenorėjo savo draugų apleisti.

9 nuošimčiai ėjo į mūšius, kad atliktų savo pareigą ir išlaikytų garbės vardą.

Baimė ir Beprotiškas Nervų Suirimas

Tarp kitko, buvo apklausinėti 277 sužeisti kareiviai; ir 65 nuošimčiai jų prisipažino, jog bent vieną kartą jie taip baisiai bijojo, kad nepajėgė tinkamai atlikti savo pareigų mūšyje.

Mūšių baimė buvo visuotinė.

Kareiviai nesmerkė tų, kuriem mūšio baimė suardė nervus "iki pamišimo" (crack up); sako, tokius reikia gydyti, o ne bausti.

49 nuošimčiai kareivių prisipažino, jog matant, kai kitam beprotiškai suiro nervai, jie ir patys jautėsi arti tokio nervų iškrikimo.

N. M.

Tarybinės Armijos 31-jų Metinių Minėjimas

VILNIUS, vas. 20 d.—Vakar Vilniaus valstybiniame universitete, gausiai dalyvaujant studentijai, mokslo bei administraciniam personalui, įvyko iškilmingas susirinkimas, skirtas Tarybinės Armijos 31-sioms metinėms.

Iškilmingą susirinkimą atidarė universiteto rektorius prof. Bučas.

Po to platų pranešimą apie Tarybinės Armijos ir Karinio Jūrų Laivyno garbingų pergalių kelią padarė generolas majoras Karvelis. Jis smulkiai nušvietė Tarybinės Armijos kovų kelią, pergalės Didžiajame Tėvynės kare milžinišką reikšmę taikos reikalui.

★ ★ ★

"Tarybinio Rokiškio" Literatūrinis Konkursas

ROKIŠKIS, vas. 20 d. — "Tarybinio Rokiškio" redakcija ir apskrities jaunųjų rašytojų būrelis paskelbė konkursą apybraižai ir eilėraščiui parašyti. Konkursinių kūrinių tematika — kolektyvinių ūkių statyba, darbo žmonių kova prieš buržuazinius nacionalistus, penkmečio plano vykdymas ir kt.

Geriausieji kūriniai bus premijuoti ir išspausdinti apskrities laikraštyje.

P. Bartasevičius.

GRYNOS SĄŽINĖS ŽMONĖS

Parašė P. VERŠIGORA ❁ Vertė N. ZIBERTAITĖ

5-26-49 —15—

(Tąsa)

Vakarais prasidėdavo dainos. Kovpakas, Rudniovas, Mirošničenko, Senis Šaltis, Bazima ir kiti rinkdavosi prie laužų greta štabo, kur ant kelmų buvo pritaisytos lentos, atstojančios suolus. Tie saviveiklos vakarai buvo vadinami "barzdočių chorų." Juose ne juokais buvo sunumeruotos ir įtrauktos į sąrašą visos partizanų barzdos. Kiekvienai buvo paskirtas atskiras miestas skustis. Visi tie miestai tuo metu buvo giliam vokiečių užnugary. Kuročkinas turėjo skustis barzdą, paėmus Charkovą, Bazima — Kijeve, Senis Šaltis — Putvile. Aš pasirinkau Berlyną.

Prie laužo, maždaug per šimtą metrų nuo mūsų, rinkdavosi žvalgai. Žvalgyboje buvo fenomenalinės atminties vaikinas, politvadovas Kovaliovas. Kiekvieną vakarą maždaug nuo septynių aštuonių valandų jis pradėdavo tyliu bei lygiu balsu iš atminties pasakoti mums beveik žodis žodin jo perskaitytas knygas. Tie pasakojimai užtrukdavo kartais iki aušros. Pradžioje tai buvo Šeinino feljetonai iš ketvirtojo "Izvestijų" puslapio, Čechovo apysakos, nežinomų man autorių pjesės.

Vieną kartą vakare jis pradėjo pasakoti "Anną Kareniną". Automatininkai Berežnojus ir žvalgas Gorkunovas išsižioję klausėsi lygiai čiurlenančio balso. Vėjas ūžė eglių ir uosių viršūnėse, byrėjo lapai. Pagarsėję pramuštgalviai Ilja Krasnokutskis, Kunigaikštis, Dažytasis, Išmintingasis ir Siemenistas, sulaikę alsavimą, pergyvendavo Briansko miškuose tai, ką kadaise buvo išgyvenę grafo Levo Tolstojaus personažai.

Į mūsų literatūrinius vakarus rinkdavosi patys ekspansyviausieji, jauniausieji ir veikliausieji partizanų atstovai.

Ypatingai pamėgo tuos vakarus trečioji kuopa.

Trečioji automatininkų kuopa, vadovaujama seržanto Karpenkos, yra verta, kad apie ją atskirai būtų papasakota. Seržantas Karpenka su žvalgybininkų grupe 1941 metų rugpiūčio mėnesį, vykdydamas žvalgyb. uždavinį, atsiliko nuo savo karinio dalinio. Karpenka buvo žvalgybininkas Rodimcevo brigados, tos pačios, kuri Golosiejevo miške 1941 metų rugsėjo mėnesį stojo į žiaurų ir lemiamą mūšį su priešakinėmis vokiečių esesininkų divizijomis, prasiveržusiomis prie Kijevo. Esesininkai riedėjo motociklais, automobiliais bei tanketėmis, ketindami įsibėgėję užlėkti ant Kreščiatiko.

Bet ties Golosiejevo mišku juos pasitiko Rodimcevo desantininkai. Dvi paras tęsėsi žiaurios kautynės. Vokiečiai lindo beprotiškon atakon. Puolimai springo, paskui kartojosi vėl ir vėl, kol visas miškas ir pamiškė buvo beveik visiškai nuklota vokiečių lavonais.

1941 metų rugsėjo mėnesį Vorožbos ir Konotopo rajone, kur įsibraudavo vokiečių dalys, Rodimcevo brigados seržantai — Karpenka ir Cimbalas — su žvalgybininkų grupe iš dešimties penkiolikos žmonių, įsispraudę giliai į priešo sritį, pasijuto atkirsti nuo savo dalies. Išvarginti nemigo naktų ir susirėmimų su naktiniais patruliais, jie pasitraukė miškan. Nutarė pailsėti parą, kitą, o paskui prasimušti pas savuosius. Atrodė, kad frontas pasistūmėjo toli į rytus ir prasimušinėti teks ilgai ir atkakliai. Kai kuriems kovotojams ėmė virpėti pakinkliai, ir žmonės, maskuodami abejingumu savo jaudinimąsi, retkarčiais paklausdavo Karpenką:

— Fedia, o gal nepraeisim, gal vokietis visus kelius užėmė? O priešaky, brol, miško nėra, vien plikos stepės.

Fedia tylėdavo, apsvarstydamas padėtį. Iš kaimyninių kaimų valstiečių jis buvo girdėjęs, kad kažkur čia, netoliese, jau buvo pradėję veikti partizanai. Trumpi, lyg sausas žaibas, susišaudymai, tvyksterėdami kartais naktimis, tai patvirtindavo. Vokiečių ryšininkai bei kvartirjeriai, anksčiau pavieniui drąsiai važinėjusieji nuošaliais keliais, dabar skubėdavo greičiau prašokti pro siauras vietas ir, pravažiuodami grupėmis, atsargiai dairydavosi į šalis.

Kelios mašinos netikėtai susprogo ant minų kelyje iš Putivlio į Konotopą — ten, kur ką tik buvo praėjusi motorizuotoji vokiečių divizija. Buvo aišku, kad minos naujos ir kad kažkas greta Karpenkos ir Cimbalo, atsargiai, maskuodamasis ir nuslėpdamas savo vardą bei buvimo vietą, šaukia priešą kovon.

Karpenka tuo susidomėjo, kadangi jis buvo prityręs žvalgas, jau kelis kartus buvęs artimiausiuose užnugariuose vokiečių, kurie apsvaiginti pirmosios sėkmės, tada be atodairos puldavo. Jis matė partizaninės kovos galimumą, ir pats kartais pagalvodavo apie tai, ką gali nuveikti drąsūs žmonės priešo užnugary. Viena moteris patikimai pranešė, jog kažkoks senis praėjusią naktį buvęs pas ją užėjęs, išgėręs puodelį pieno ir klausinėjęs apie partizanus. Daugiau Karpenko nieko iš jos negalėjo išgauti. Kitoje vietoje jis sužinojo, kad vokiečiai, įpykinti įžulių partizanų antpuolių, nutarė juos sunaikinti, ir šiame reikale jiems atsiradę padėjėjų. Kolektyvinio ūkio valstiečiai užsiminė Cimbalo bei Karpenkos kovotojams, kad jie būtų atsargūs miške ir ypač nepasitikėtų seniu girininku, kuris yra buvęs Putivlio vokiečių žandarmerijoj, gavęs iš gestapininkų gerą dvivamzdį ir dažnai slankiojąs į žandarmeriją, apsimesdamas tvarkąs ten savo miško reikalus.

Toksai kaimynas buvo pavojingas Karpenkai jo padėty. Vyrai nutarė susekti senį, sutvarkyti jį, o jei tai nepavyktų, tai tiesiog pašalinti iš kelio. Vis labiau aiškėjo, jog žvalgybinė komanda ruotė į priešo užnugarį užsitęsia, ir desantininkai, lyg juokais, vis dažniau ėmė vadintis partizanais.

Įsitaisius paganų tarpumiškėj, netoli nuo miško takų sankryžos, Karpenka vieną kartą išvydo einantį taku senį, pasiramsčiuojantį lazda. Jis buvo vienas ir elgėsi miške laisvai bei drąsiai. Jis priminė seną grobuonį selinantį savo grobio pėdsakais. Kartas nuo karto senis sustodavo, apžiūrinėdavo taką, čiupinėjo medžių šakas su rudens paliestais lapais, žiūrinėjo juos, po to ištiesdvo galvą į priekį, lyg uosdamas miško kvapus, ir vėl ėjo toliau.

Karpenka sekė jį, tylėdamas, prisiglietęs prie žolės. Kai senis praėjo pro šalį ir jo nugara dingo už medžių, Karpenka, pakilęs, ryžtingai tarė:

— Visi pasilieka vietoje. Cimbalas ir Dažytasis—paskui mane!

Vyrukai iš karto suprato savo vadą:

— Mat, sekioja, senas velnias! Nutvoti jį reikia, drauge komisare; per jį nebus mums gyvenimo.

— Pats žinau, — atsakė Karpenka.

Jis padavė kaimynui savo automatą, išsiėmė iš dėklo pistoletą ir įsikišo jį kišenėn. Dar kartą metęs Cimbalui ir Dažytajam "paskui mane," jis greitai nužingsniavo žole, vydamasis senį. Tuoj už pasukimo jie pamatė jo nugarą. Senis lėtai ir susimąstęs ėjo taku. Karpenka pagreitino žingsnį ir, pasivydamas senį, įkišo ranką kišenėn, kai jam pasirodė, jog, grįžteldamas, senis pasuko galvą ir pastebėjo jį. Bet senis išsitiesė ir vėl lėtai nuėjo toliau lyg nieko nepastebėjęs. "Gudrus tu, senas lapine, oi, gudrus, — pagalvojo Karpenka ir pagreitino žingsnį, — bet nuo manęs dabar nepaspruksi."

Jie beveik jau pasivijo senį ir ėjo su juo lygiomis kelių žingsnių atstume. Dar kiek paėjęs, senis staigiai atsigręžė, sustojo, atspariai žiūrėdamas į trejetą kovotojų. Šie priėjo arčiau — Karpenka tiesiai, Cimbalas ir Dažytasis — iš šonų. Senio akys žvelgė ramiai, žila barzdelė nedrebėjo, tiktai du dešiniosios rankos pirštai, keistai sulenkti, retkarčiais sukrutėdavo, nenatūraliai judėdami (visa tolių einančioji scena mano užrašyta pagal partizanų Karpenkos, Cimbalo ir Dažytojo žodžius).

— Na, ko gi jums, vyručiai, iš manęs reikia? — paklausė senis, stengdamasis nusišypsoti. — Užgulė žmogui ant kulnų, lyg aš mergiotė kokia būčiau, — draugingai jis žengė žingsnį pirmyn.

Karpenka vėl įsikišo ranką kišenėn.

— Kaip tik tavęs mums ir reikia. — Jis linkterėjo galva vyrams ir jie apstojo senį. Senis pažvelgė į juos:

— A-a, apsupimas, vadinasi. Išeina — man ir išeities iš čia nėra?

(Daugiau bus.)

JONAS KAŠKAITIS

Už Taiką ir Saugumą!

(Tąsa)

— Mūsų šaly įsigalėjo prietarties ir isterijos atmosfera, kuri nuodija proto šaltinius... Mes esame pasiryžę pasišventusiai ir energingai ginti žodžio, minties ir susinešimų laisvę... Mes prisižadame visais savo gabumais ir pajėgumais, visa savo širdies ir proto stiprybe — pildyt savo atsakingumą, savo pareiga — gint tikruosius Amerikos žmonių reikalus, jungtis ir vienytis dėl taikos... —

Perskaičius advokatui Poperiui visą ištisai rezoliuciją, buvo keletas pastabų iš delegatų salės: kad konferencija užgirtų būsimąjį Paryžiaus taikos kongresą. Pirmininkas pareiškė, kad tatai bendrai įeina į antrąjį rezoliucijos poskyrį ir kad tatai galutinai nuspręs veikimo komitetas.

Buvo pora balsų, kad rezoliuciją padarius aštresnę, "su dantim".... Čia **įžymioji rašytoja Lelija Helmanaitė** suramino, kad nereikia kraštutinumų. Rezoliucijų komitete yra daugybė skirtingų nuomonių, tai pridera eiti vidurio keliu. Reikia veikti atsakingai.

Į tą patį tašką muša kitas **įžymusis rašytojas Albertas Kanas**, autorius garsiosios knygos **"Didysis Sąmokslas"** ("The Great Conspiracy"):

— Man atrodo, kad tai yra didingas dokumentas... Ko mes labiausiai stengiamės pasiekti — tai kuo plačiausios vienybės už taiką...

Tą pačią nuomonę pareiškia dar vienas **didis rašytojas Hauardas Fastas**:

— Kas mano, jog ši rezoliucija neturi dantų, tegu suleidžia savo dantis į šios dienos dienraščius... Vašingtonas visas apsiputojęs burnoja iš pykčio, kad mes išsilaikėm vieningai krūvoj. Valdžios pareigūnai ir jų pakalikai vartoja visokią provokaciją, visokią kreivą taktiką, kad tik mus suskaldyti ir išardyt. Nesiduokite suvedžiojami...

Galiausiai rezoliucija priimta ir entuziastiškai užtvirtinta. Dabar tik ją reikia pravesti gyveniman. Bendras taikos frontas iš rezoliucijos lapų turi pereit į mitingų mitingus, į kalbas prakalbas, į spaudą, į laikraščius, į radiją, visur ir visada.

Taip kaip įvairūs konferencijos skyriai savo posėdžiuose kamantinėjo ir lukšteno Amerikos užsieninę politiką ir šalies vidaus gyvenimo smukimą, taip visa tai turi būt nurodoma plačiosioms masėms, kad jos susiprastų, nesiduotų mulkinamos ir į karą rengiamos...

Milžiniškas pilnutinis taikos konferencijos posėdis pasibaigė. Na, dabar truputį pasiganyt ir — **į Madison Square Garden, į masinį užbaigiamąjį mitingą.**

Laimė, kad įsigijau bilietą iš anksto, o tai būtų reikėję grįžti... Pribuvau anksti, gerą valandą pirma pradžios, bet žmoneliai jau plaukė ir plaukė. Bematant viršutiniai balkonai prisipildė pirmutiniai. Ir iš ten pradėjo garsėt dainos... Savaimingai, gaivališkai, spontaniškai. Jaunos energijos perviršis turi gi kaip išsilieti. Tai tame, tai tame kampe, žiūrėk, jau įsisiubuoja daina. Pirma tik keli ploni balsai, bet tuoj jie suždina norą laisvai pasireikšti, ir tik ūžia, aidi platieji balkonai...

Ir visa gigantiška patalpa, kiek tik jos platieji skliautai leidžia, kimštinai prisikimšo publikos. Man teko sėdėt visai netoli nuo centrinio pastolio. Besidairydamas, ar nepamatysiu pažįstamų — ir pamačiau. Visai čia pat, tik kitoj kėdžių kolonoj, žiūriu, sau sėdi, gražiai nusiteikę, daktaras ir daktarienė Petrikai. Oho, bra! Reikia pasiėjėt. Pasikalbėjom sau maloniai, šiltai, ir jaukiau pasidarė. Vėl savo vieton. Netrukus, priėjo Rojus Mizara. Jo ten paskiau pribūta ir dasižinota, kur sėdžiu. Irgi sau gražiai "pasiūtarojom" lietuviškai, kaip ir su Petrikais, nemažai artimesniųjų kaimynų nuostabai. Paskiau jie klausinėjo, kokia čia do kalba tokia navatna. Sakau juokom sanskritiška... na, ne, lietuviška, sanskritų bendrosios senosios kalbos atžala...

Šalutinėj kėdžių kolonoj įsitvirtino spaudos reporteriai. Gyvas, judrus, kruopštus būrys. Taukšti, barškina mašinukėmis, dalijasi popieriaus lapais. Prieina ir nueina fotografai su aparatais. Protarpiais, alėjomis vaikštinėja palydovai, tūli su uniformomis, kiti tik užsirišę stūgas bei juostas su parašais ant krūtinės, ant rankovės. Nurodinėja, kur kieno kėdė, vedžioja pribuvėlius.

O čia patalpos paskliautėmis tik mirguliuoja didžiuliai plakatai, su taikos obalsiais, su sieksninėm raidėm... Pradeda švaistytis iš palubės žibintų šviesos, raižo pilksvą orą prožektorių vaiskios šluotos.

Ant pastolio atsiranda visur esąs prof. Šaplis. Paskelbia mitingo pradžią. Du miesto operos dainininkai pagieda J. V. himną, o Jutos episkopalų vyskūpas Multonas sukalba įkvėpimo ir paguodos maldelę.

Prie garsiakalbio jaunas, žvalus artistas Samas Vanameikeris. Sumaniai ir įspūdingai inscenizuoja konferencijos vedėjų radijo pasikalbėjimą su pasaulio kraštais, trokštančiais dalyvauti konferencijoje, bet Amerikos valdžios neįsileistais čia pribūti. Dvidešimttūkstantinė minia nuščiuvo, sukluso, subedė akis į blankų pastolio kampelį. Prie mikrofono, užsidėjęs standžius ausinius klausytuvus, sėdi radijo operatorius, skambina, signalizuoja, šūkauna būk tai į Londoną, į Romą, į Paryžių, į Kiniją, Indoneziją, į Pietų Amerikos respublikas... Šaukia "alio," "alio," bet visur tyla. Atsakymo nėra. Amerikos geležinė užuodanga uždengė susisiekimą, neleido taikos delegatams pribūti...

Iliuzija susidaro galinga, slopinanti. Būk tai tikroviškai taip bandoma susisiekti su pasaulio kampais.

Čia nykumą nubloškia priėjęs prie garsiakalbio *konferencijos pirmininkas, prof. Šaplis*. Vaizdingai nupiešia konferencijos uždavinius, viešai protestuoja, kam J. V. valdžia nusigando taikos delegatų ir neįsileido į konferenciją. Valstybės departamentas juk veikė, arba bent turėjo veikt vardan J. V. liaudies. Bet mes juk irgi Amerikos liaudis, J. V. piliečiai. Mūsų čia 20 tūkstančių susibūrė pasireikšti. Mes skaitome Valstybės departamento poelgį netikusiu, klaidingu. Ar jūs sutinkate su vizų atsakymu kitų šalių taikos bičiuliams? — smailiai ir tiesmukai paklausė Šaplis sambūrį. Ir gavo skardų, apkurtinantį minios atsakymą, net dukart: ne! ne!

Pirmininkas pagarbiai perleidžia garsiakalbį **negrui sociologijos ir antropologijos profesoriui Armato Irlandijos atstovui.** Kaip ir konferencijos posėdžiuose, taip ir čionai prof. Armato kalbėjo kukliai, bet taip nuoširdžiai, įtikinamai, šiltai. Taikos, ramumo, saugumo trokšta visa žmonija, nežiūrint jokių rasinių, tikybinių, kalbinių bei spalvinių skirtumų. Tik taikos ir saugumo užuvėjoj gali žmonės ramiai darbuotis ir žengti kultūros ir pažangos keliais... be varžymų, be priespaudos, be išnaudojimų, be įžeidžių paženklinimų ir žmoniškos vertybės paniekinimų. Man pačiam, tarė jaunas negras profesorius, teko stebėti daugybę tokių įžulių, šaižių, žmogaus gabumus paralyžiuojančių paniekinimų. Deja, man pačiam ir asmeniškai prisiėjo ką tokio patirti, vos tik įžengus į šią jūsų "laisvą šalį." ("free country")... Laisva šalis — kokia ironija!... Nuostabos ir įžeidimo jausmas ūmai išsklaidė bet kokį jaukesnį įsivaizdavimą, kadą mane, delegatą į taikos ir kultūros konferenciją, kaip ir kitus iš toli pribuvusius delegatus, J. V. imigracijos pareigūnai privertė pereiti per paženklinančią procedūrą. Privertė, nelyginant kokiuos kriminalistus, atsakinėti į eilę beprasmiškų klausimų ir galiausiai "nuėmė pirštų antspaudus"... Didelė kultūrinė šalis pasielgė su mumis nekultūriškai...

(Bus daugiau)

Dienraščio LAISVĖS Didieji Piknikai

Iš anksto rengkitės dalyvauti didžiuosiuose savo dienraščio paramai piknikuose

❁ ❁ ❁

DIDŽIOJO NEW YORKO APYLINKĖ

Piknikas įvyks sekmadienį

LIEPOS 3 JULY

Klaščiaus Clinton Park

Betts ir Maspeth Aves., Maspeth, L. I., N. Y.

❁ ❁ ❁

BOSTONO APYLINKĖ

Piknikas įvyks sekmadienį

LIEPOS 3 JULY

Vose Pavilion Park

Maynard, Mass.

❁ ❁ ❁

SHENANDOAH, PA.

Įvyks Sekmadienį

LIEPOS 24 JULY

Brandonville Grove

Brandonville, Pa.

❁ ❁ ❁

DIDŽIOJO NEW YORKO APYLINKĖ

L.D.S. ir L.L.D. Apskričiai rengia šaunų pikniką paramai dienraščio Laisvės.

RUGPIŪČIO 14 AUGUST

Lietuvių Liberty Park

340 Mitchell Ave., Linden, N. J.

❁ ❁ ❁

HARTFORD, CONN.

Įvyks sekmadienį

RUGPJŪČIO 14 AUGUST

Light House Grove

East Hartford, Conn.

DETROIT, MICH.

Sekmadienį, birželio 5d., Aido Choras turėjo pikniką Beechnut Grove Parke. Publikos buvo ne tiek daug, kiek kitais metais. Priežastis tame, kad mažai buvo garsinta. Nė vienam laikraštyj — nei Vilnyje, nei Laisvėje — nebuvo nė žodelio. Juk aidiečių tarpe yra tokių, kurie gali parašyti. Taipgi galėjo pranešti iš anksto man arba kitiems, kurie netingi parašyt. Jeigu nebūčiau pastebėjęs D. L. Kliubui prisiųstos atvirutės, kviečiant į pikniką, tai būčiau visai nežinojęs.

Per atvirutes kviest į pikniką, man atrodo, daugiau kainuoja ir ne tiek išsigarsina, kiek laikraščiuose.

Rudeninį pikniką Aidas turi gerai išgarsint.

Piknike buvo visokių rungtynių, ir kurie buvo gabesni, tie gavo dovanas.

Muzika buvo labai gera.

★

Iš Prakalbų

Michigan School of Journalism surengė prakalbą dėl kolumnisto Marquis Childs, Rockham Memorial.

Kolumnistas išsireiškė tą, ko savo kolumnose nėra pasakęs. Jis nurodė, nors trumpoj sutraukoj, kad "laisva mintis yra suvaržyta per daugelį kongresionalinių komitetų, kurie vaikšto po visą šalį, gaudydami taip vadinamus subversyvius."

Jis pasakė gerai ir apie biedniokų reikalus. Girdi: "Tokiuose įvykiuose, kaip susirgimai, bedarbė ir senatvė, žmonės turi būti gelbėjami valdžios, formoje socialės apdraudos."

Bet paskui pridūrė, kad "valdžia negali suteikt pilnos ekonominės apsaugos, neprarasdama laisvės ir teisės pasirinkimo."

★

Jau Pradeda Purvinimo Politiką

Kai tik miesto tarybos prezidentas George Edwards pasisakė, kad jis kandidatuos į majoro vietą, tai jau vietinė buržuazinė spauda pradėjo politinį purvinimą.

Welfare Dept. iškilusiame skandale dėl pinigų davimo tiems žmonėms, kuriems nereikėjo jokios pagalbos, Geo. Edwards pakritikavo Welfare prižiūrėtojus ir pasakė, jog ieškojimas tų žmonių, kurie gavo pašalpą, ir tyrinėjimas, ar jie gavo teisėtai ar ne, mažai naudos duos.

Dabar spaudoj, ypatingai Free Press, sakoma, kad Geo. Edwards priešingas ištyrimui tų visų sukčių. Bet toliau ve ką sako:

"What is behind this attack on the office of the Auditor General and the man who fills it?

"Why does that office exist, and what are its functions?

"In 1936, Detroit was rocked by a tragic scandal in the City Controler's office. A Deputy Controller, Harry Tyler, was found to have embezzled more than $500,000 of City funds. His exposure caused him to commit suicide."

Tai gal ir 1949 yra vienas sugrobęs pinigus. O miesto galvos ieško jų publikoj. Geo. Edwards sako, ir jūs patys sakytumėte, jei Welfare Dept. duoda piniginę pašalpą, tai kodėl neimsi? Ir kai Geo. Edwards kritikuoja Welfare vadovus, tai Free Press štai ką sako:

"The only ones officially questioning the integrity and security and capability of Tobin are George Edwards and his City Hall stooges."

Paskiau sako:

"Edwards yra kandidatu į majorą."

"Ar Edwards'o nusistatymas diktuotas jam per darbo unijas, kurios nori pašalpos fondus neskūpiai vartoti dėl streikierių?

"Turi būt atsiminta, kad Edwards yra CIO kandidatas į majorą. Jis buvo vienas iš organizatorių, gerai žinomų, sėdėjimo streiko technikos. Tuo laiku jis praleido 30 dienų kalėjime."

"The Yale and Towne Co. plant had been seized by a goon squad led by Edwards. In pitched battles with the police they held the factory and defied the law."

Dar toliau ve kaip sako:

"The people most certainly have a right to know what is behind his strange conduct."

Taip, žmonės turi žinot ir daugybė žino, kad Geo. Edwards paeina iš darbo žmonių ir stoja už jų reikalus. Ir kai prieis rinkimai, visi darbo žmonės turi paduoti už jį savo balsą.

Jeigu buržuazinė spauda jį girtų, tai jis būtų darbo žmonių priešas.

Nėra abejonės, jį apšauks Maskvos agentu, kaip kad Jeffrey pastaraisiais rinkimais apšaukė, tik todėl, kad unijos jį rėmė.

V. Z.

Kiekvieną Laisvės skaitytoją prašome gauti nors po vieną naują skaitytoją jubiliejaus atžymėjimo proga.

Nariai CIO United Brewery Workers, streikuojantieji jau trečias mėnuo, gauna paramos kenuotu maistu nuo Macy departmentinės krautuvės darbininkų. Streikierių sunkvežimis, buvęs pastatytas prie krautuvės, per dieną prisipildė krautuvių darbininkams išeinant iš darbo atnešus po kenuką dovanų streikieriams.

Cleveland, Ohio

IEŠKO RAGANŲ MOKYTOJŲ TARPE

Mokyklų Tarybos susirinkime tarybos prezidentas Lindys ir jo pagelbininkė Woolf įnešė sumanymą, kad iš mokytojų būtų reikalaujama lojalumo afideivito, kad mokytojai prisiektų, kad jie nėra komunistai ar komunistės. Kažin ką pasakys mokytojai, išgirdę tą sumanymą.

Per radijo stotį WTAM Clevelando žinių davėjas gegužės 23 d. pranešė apie tą Mokyklų Tarybos sumanymą ir kartu pranešė, kad komunistas Anthony Krchmarek kandidatuos į Mokyklų Tarybą (School Board) ateinančiuose rinkimuose.

Kada paskutinį sykį Arnold Johnson kandidatavo į Mokyklų Tarybą, jis gavo 57,000 balsų. Cleveland Press savo editoriale tame klausime sako, kad tokių afideivitų išpildymas nereiškia, kad mūsų mokyklos bus apsaugotos nuo komunizmo. Toliau Press sako, kad jau daug visokių parašų surinkta už taiką ir už kitokius gerus dalykus, bet tie parašai pasiliko tik ant popieros ir nieko neveikta. Jeigu mūsų Mokyklų Taryba tą patį darys, tai tie visi parašai ir pasiliks ant popieros ir neišgelbės nuo to pavojaus.

★

Meldėsi, Kad Sulaikius Komunizmą.

Gegužės 22 d. Clevelando katalikai laikė pamaldas prieš komunizmą, kad visagalis dievas sulaikytų komunizmo plėtojimąsi po visą pasaulį. Toms pamaldoms vadovavo vyskupas Shenin iš Washingtono. Jis Public Auditoriume rėkė, kad, girdi, pasaulis yra užkrėstas piktos komunizmo dvasios ir yra dideliame pavojuje ir reikia visiems tikintiems burtis į vieną bendrovę ir gelbėti pasaulį nuo pražuties, nes jau nei Trumano doktrina, nei Marshallo planas nebegali išgelbėti pasaulio nuo komunizmo, tik visagalis dievas tą gali atlikti.

Toks cirkas protingą žmogų verčia juoktis, bet dar yra žmonių, kurie tam tiki. Po tų visų ceremonijų pirmadienio rytę, geg. 23 d., dirbtuvėje nieko daugiau nebuvo girdėti kalbant, kaip apie tas pamaldas ir kokios jos buvo gražios.

Prieš tas pamaldas per visą savaitę buvo jos garsinamos per visas septynias radijo stotis ir dienraščiuose ir raginama, kad visi eitų į tas pamaldas, nežiūrint tikybos, nes jos esančios dėl visų reikalingos, nes komunizmo pavojus lygiai paliečia visus. Nekurie, žinoma, tik pasijuokė iš to visko. Sako, po tų visų pamaldų net ir oras taip atvėso, kad reikia kailinius dėvėti: dienos šaltos, debesuotos ir lietingos.

★

Advokatų Gildija Prieš Raganų Gaudymą

Gegužės 20 d. advokatų gildija (Cleveland Lawyers Guild) pasmerkė Bartunek-Seibert siūlomus įstatymus, kurie uždėtų retežius ant viešųjų darbų darbininkų (public workers). Tie įstatymai reikalauja lojalumo priesaikų iš viešųjų darbų darbininkų.

Advokatų gildija sako, kad ieškojimas raganų tarp tų darbininkų yra didelis absurdas, kokio čia, Clevelande, dar nesame girdėję.

Taip, mes čia daug ko negirdėjome, bet dabar girdime ir matome visokių isterijų. Mūsų pareigūnai yra apimti baisios baimės. Nekurie iš jų ir naktimis negali miegoti; jiems ta raudona silkė lenda į akis. Kad ko, dar nekurie pradės sau gyvastis atimdinėti.

★

Laisva Šalis, Laisvai Gali Badu Mirti

Clevelande jau ateina laikai, kada žmonės turės progą paragauti šios laisvos šalies skanių pyragaičių.

Jau buvo rašyta, kad miestas deda pastangas sumažinti miesto duodamas pašalpas 10 nuošimčių. Tas jeis į galią su 30 d. birželio, jeigu gubernatorius Lausche nesiims ką nors daryti tame klausime. Miesto labdarybės pareigūnai su Pokory priešakyje nutarė, kad būtų sulaikytas davimas pašalpos visiems pavieniams vyrams ir moterims, ar jie gyvena miesto "viešbuty" ar privatiškuose namuose. Sako, kad jie gali susirasti sau darbus, jei ne pilno laiko, tai bent po dvi ar tris dienas į savaitę ir gali užsidirbti tiek, kiek gauna iš miesto pašalpos.

Na, tie pavieniai ir pavienės jau yra 50 ar daugiau metų sulaukę, tai kur jie gaus tuos darbus? Juk šiandien yra jaunų bedarbių eilėse ir tokio amžiaus jau įmonėse nebesamdo. Tai kur tie pavieniai ir pavienės turi dingti šiame pasaulyje, kuris skelbiamas tokiu laisvu. Nieko kito, kaip "laisvai numirti."

Jau ir dabar jie gauna, kaip jie patys vadina, tik "dole," $40.00 į mėnesį. Ir jau pradeda statyti klausimą, kad jeigu visi šiame pasaulyje sutverti lygiais, tai kodėl vieni maudosi turtuose ir pertekliuje, o kiti turi skursti ir laipsniškai badu mirti? Kodėl patys turi susiieškoti kokių išmatų ir tomis išmatomis palaikyti savo mizerną gyvybę?

Čia eina kalba apie pavienius, kurie nepareina po sociale apdrauda (social recurity). Miestas sako, kad neturi pinigų ir valstija neduoda gana miestui iš surinktų "sales tax", kuriame fonde yra 70 milionų dolerių. Tai vis politikierių manevrai, o biedniokams badas šioj "laisvoj" šalyj.

V. M. D.

KRISLAI

(Tąsa nuo 1-mo pusl.)

Jie kovojo prieš nacius; jie vadovavo kovūnams, drąsiai mušusiems priešą ir išlaisvinusiems Lietuvą.

Vincas Vitkauskas — pats žymiausias Lietuvos generolas, — buvęs kariuomenės vadas, didingai įvedęs Lietuvos karius į išlaisvintąją sostinę Vilnių.

Be generolo Vitkausko, yra visa eilė kitų lietuvių tautos narsūnų, buvusių seniau ir karo metu tapusių generolais. Aš jų vardų neminėsiu. Užtenka pažymėti, kad jie stovi su liaudimi, su savo tauta; jie atliko ir atlieka didžiuosius žygius, naudingus savo tėvynei.

★ ★ ★

Mano nuoširdus patarimas atbėgėliams generolams: išpirkite savo klaidas ščyrais darbais; nepamirškite savo tautos, kuriančios naują gyvenimą. Mokykitės iš pažangiosios Amerikos lietuvių visuomenės: neturėdama savo tarpe jokių generolų ir ministrų, o, žiūrėkit, kokia ji savo tėvų krašto patrijotė!...

Dvejomis Staklėmis

ROKIŠKIS, vas. 22 d.—Juodupės "Nemuno" vilnonių audinių fabriko darbininkai-komjaunuoliai žymiai pakėlė darbo našumą. Komjaunuolė Danutė Konopaitė stojo dirbti dvejomis staklėmis ir savo išdirbio normą nuolat įvykdo 130-160 procentų. Dvejomis staklėmis stojo dirbti ir drg. Vinžonovienė.

★ ★ ★

VILNIAUS statybos tresto kolektyvas, įsijungdamas į socialistines lenktynes buvo įsipareigojęs sausio mėnesio planą įvykdyti 120 procentų. Statybininkai savo įsipareigojimus ištesėjo: sausio mėnesio planas viršytas 21 procentu.

HELP WANTED—FEMALE
REIKALINGOS MOTERYS

AVIŲ ŽARNŲ ATRINKĖJOS
Patyrusios
$45.00, Nuolatinis Darbas
SAYER, 195 Wilson Ave.,
Brooklyn, N. Y.
(135-7)

Atydžiai tėmykite, kada ir kur įvyksta dienraščio Laisvės paramai piknikai ir juose dalyvaukite.

KINIJA
Žengia į Laisvę
Nauja brošiūra
Parašė
D. M. ŠOLOMSKAS

Labai svarbi brošiūra, duoda daug informacijų apie Kinijos pramones, gamtinius turtus, jos žmones ir apie dabar ten einantį civilinį karą.

Puslapių 32, kaina 20 c.

Platintojams gera nuolaida. Kurie ims nemažiau 10 kopijų, kaina 15c už kopiją.

Kurie užsisakysite po vieną kopiją prisiuntimui per paštą, malonėkite prisiųsti 25c vertės U. S. pašto stampomis, 5c ar 10s vertės.

Užsakymus prašome siųsti:
LAISVĖ
427 Lorimer Street
Brooklyn 6, N. Y.

CHARLES J. ROMAN
Laidotuvių Direktorius

Liūdėsio valandoj kreipkitės prie manęs dieną ar naktį, greit suteiksime moderniška patarnavimą. Patogiai ir gražiai moderniškai įruošta mūsų šermeninė. Mūsų patarnavimu ir kainomis būsite patenkinti.

1113 Mt. Vernon St.
PHILADELPHIA, PA.
Tel. Poplar 4110

August Gustas
BELTAIRE FLORIST
Lietuvis Kvietkų Pardavėjas
6762 FOURTH AVE., BROOKLYN 20, N. Y.
(Kampas 68th St.)
Atsitikime varduvių, sukakčių, sirgimų, šermenų ir tt., telefonuokite:
SHoreroad 8-9330
Ir Gustas jums tuojau pristatys gėlių bukietą ar vainiką, ko jūs reikalausite.
Specialistai Pritaikymui
Šermenims, Vestuvėms ir Bankietams
Užsakymus taipgi galima priduoti per PAUL GUSTAS FUNERAL HOME, Inc., 354 Marcy Ave., Brooklyn, N. Y.

Paul Gustas Funeral Home,
INC.
354 MARCY AVENUE, BROOKLYN 6, N. Y.
Skersai gatvės nuo Armory
LIETUVIS LAISNIUOTAS GRABORIUS
Telefonuokitę dieną ar naktį
EVergreen 7-4774

Naujai išdekoruota šermenų koplyčia, kur šeimos patogiai gali atiduoti paskutinę pagarbą savo mylimiesiems prakilniuose namuose be ekstra išlaidų.

Du kambariai šermenim, didelis puikiai įruoštas kambarys pasikalbėjimam ir parūkymui.

Asmeniški aptarnavimai suteikiama šeimom sulyg pareikalavimo. Mūsų telefonas niekad nemiega.

RANDAVOJIMAI

Pasirandavoja 2 ar 1 kambariai su įvirtuve, maudyne ir šiluma, gražioje vietoje, arti busų į New Yorką ir Newarką. Su savininku galima susisiekti per telefoną. Šaukite po 6-tos vakarais iki vėlai naktį: KE 2-2690 J. Antrašas: 299 Hickory St., Kearny, N. J. (135-7)

PAJIEŠKOJIMAI

Pajieškau brolio Vinco Balnio, kuris prieš karą gyveo Argentinoj po šiuo antrašu: Calle Pineiro, No. 631 Pineiro, Buenos Aires, Rep. Argentina.

Jo paties, ar žinantieji apie jį malonėkite man pranešti, už ką būsiu labai dėkingas. Vinco Balnio brolis Zigmantas Balnis, 24 Oalha Ave., Norwood, Mass. (135-7)

LICENSES
WHOLESALE AND RETAIL
Beer, Wine, Liquor

NOTICE is hereby given that License No. RL 6990 has been issued to the undersigned to sell beer, wine and liquor at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 586 Atlantic Ave., Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.
HY-GOOD BAR & GRILL, Inc.

NOTICE is hereby given that License No. RL 10359 has been issued to the undersigned to sell beer, wine and liquor at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 4424 Eighth Ave., Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed on the premises.
HAROLD G. McKENNA &
FREDERICK WIESNER
dba Hill Top Tavern

NOTICE is hereby given that License No. GB 942 has been issued to the undersigned to sell beer at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 999 Fulton St., Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.
GEORGE WENDELKEN

NOTICE is hereby given that License No. GB 959 has been issued to the undersigned to sell beer at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 112 Nevins St., Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.
HENRY GRANNEMANN

NOTICE is hereby given that License No. GB 1252 has been issued to the undersigned to sell beer at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 514—92nd St., Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.
LENA M. PENNER

NOTICE is hereby given that License No. GB 3969 has been issued to the undersigned to sell beer at retail under Section 107 of the Alcoholic Beverage Control Law at 263 Wilson Ave., Borough of Brooklyn, County of Kings, to be consumed off the premises.
THEODORE FUGEL

J. J. Kaškiaučius, M. D.
530 Summer Avenue,
Newark 4, N. J.
HUmboldt 2-7964

PEIST LANE DRUGS, Inc.
405 SO. 4th ST.,
Cor. Hewes St.
BROOKLYN, N. Y.
Visokiausi vaistai, kosmetikai kūdikiam reikmenys, įvairūs daiktėliai, ligonių kambariui reikmenys už griežtai žemas kainas.
RECEPTŲ SPECIALISTAI.
MAX PEIST, Ph. G.,
EDWIN LANE, Ph. G.
Tel. EVergreen 7-6288

MATTHEW A. BUYUS
(BUYAUSKAS)
Laidotuvių Direktorius
426 Lafayette St.
Newark 5, N. J.
MArket 2-5172

JOSEPH BALTAITIS
BAR & GRILL
518 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
Geri Valgiai laukia jūsų visada
DEGTINĖS, VYNAI IR ALUS
Atskiras Kambarys Grupėms ir Šeimoms
Telefonas
EVergreen 4-9407
TELEVISION
SHUFFLE BOARD

TELEPHONE
STAGG 2-5043

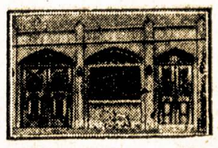

RES. TEL.
HY. 7-3631

MATTHEW P. BALLAS
(BIELIAUSKAS) LAISNIUOTAS GRABORIUS
FUNERAL HOME
ALBERT J. BALTON-BALTRUNAS, Manager
(Laisniuotas Balsamuotojas)
Liūdėsio valandoje kreipkitės pas mus
Patarnavimas bus užtikrintas ir už prieinamą kainą.
Puikiai Įrengtos Dvi Koplyčios, Duodamos Mylimiems Pašarvoti Dovanai
660 GRAND ST. BROOKLYN, N. Y.

New Yorko ir Apielinkės Žinios

Lietuviškų Pramogų Auditorijoj Kalendorius

Visos Brooklyno draugijos yra prašomos įsitėmyt, kad sekamąm rudens-žiemos sezonui Liberty Auditorijoj jau užregistruotos didžiosioms lietuvių pramogoms sekamos dienos:

Spalių 9, sekmadienis— Aido Choro koncertui.

Spalių 30, sekmadienis — Laisvės koncertui.

Lapkričio 26, šeštadienis — Lietuvių Namo B-vės bankietui.

Gruodžio 10, šeštadienis — Richmond Hill ir East New York LLD ir LDS kuopų metiniam bankietui.

Sausio 29, sekmadienis — Laisvės bankietui.

Liaudies Teatras ir Lietuvių Kalbos Mokyklėlė dar nėra sau dienų užregistravę. Jie turi progą gaut vieną iš sekamų sekmadienių: gruodžio 4, 11, 18, sausio 1, 8, 15, arba 22. Tačiau gruodžio 11-tos ir sausio 22-ros reikėtų vengt, nes šeštadienį, gruodžio 10-tą bus kuopų bankietas, o sausio 22-ra bus tik savaite pirm Laisvės bankieto.

Tolimesni sekmadieniai dar neužimti.

Šiemet tam tikslui veikiąs komitetas stengiasi bent didžiąsias lietuvių pramogas paskirstyt taip, kad jos nesusiburtų per arti viena kitos, kaip buvo praėjusio sezono pradžioj ir pabaigoj. Reikia padaryt bent trijų savaičių tarpą. S. V.

Ankštumas Mokyklose Didėja

New Yorko Valstijinis Švietimo Departmentas, tos įstaigos valdininko d-ro Harry V. Gilson pateiktamę mokyklų viršininkams ir vedėjams raporte sako, kad "dvynukai blogumai mokyklose" pastaraisiais 16 mėnesių žymiai padaugėjo.

Tais dvynukais blogumais mokyklose yra, sako raportas, "sutrumpintos pamokos ir ankštumas klasėse." Veik visur klasės perpildytos. Tas blogai atsiliepia į vaikų nuotaiką ir mokslą.

Busai į Laisvės Pikniką

Kazys Steponavičius telefonu pranešė, kad **Cliffside** jau pasisamdė busą vykimui į Laisvės pikniką, kuris įvyks liepos (July) 3 d., Clinton Park, Maspeth.

Kelionė tik **vienas doleris** į abi puses. Busas išeis nuo Steponavičiaus namų, 364 Palisade Ave., Cliffside.

Būkite taip geri, užeikite pas Steponavičių į namus ir užsisakykite vietą buse. Kelionė pigi, o važiavimas bus linksmas. O piknike visi turėsite daug malonumo.

★

Harrison-Kearny, N. J.

Taipgi jau pasisamdė busą vykimui į Laisvės pikniką. Pasažierių organizavimo kapitonas yra **Jonas Degutis.**

Visi tos apylinkės gyventojai, norintieji vykti į pikniką, kreipkitės pas Joną Degutį, 22 John St.

Dailininkų Domei -- Konkursas

Šiuomi Brooklyno Dariaus ir Girėno Paminklo Fondas skelbia piešinio-braižinio konkursą dėl statymo lietuviams lakūnams Dariui ir Girėnui paminklo Brooklyn, N. Y., ant mažos aikštelės, - "square," Lituanica Aikštėj, Union Ave. ir Stagg St.

Paminklas turi būti įspūdingas ir tinkamas mažai miesto aikštelei. Rekomenduojama medžiaga nesvarbu, bile tinkama ir gali laikytis ilgus laikus.

Piešinys - braižinys pageidautinas piešta juodyla ant baltos popieros, bet ne būtina — gali būti ir paišeliu piešta, bile aiškus.

Jeigu paminklo visos keturios pusės skirtingos — kiekviena pusė turi turėti atskirą piešinį; jeigu ne, užtenka vieno piešinio. Parašai ant piešinio gali būti, bet nėra reikalo. Tačiau vieta dėl parašų ant piešinių turi būti paskirta piešėjo.

Kurio konkursanto piešinys-braižinys bus priimtas, tam bus išmokėta $50. Nepriimtus piešinius grąžinsime tik ant pareikalavimo.

Prašome prisiųsti piešinius ne vėliau, kaip rugsėjo 1 d., 1949. Adresuokite: Darius-Girėnas Monument Fund, 280 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y.

Sveikino iš Washingtono

Delegacija labai skaitlinga, virš 3,000 žmonių. Aplankius kongresmanus, pikietuojame Baltąjį Namą. Stakovas.

★

Stakovas buvo vienu iš grupės Brooklyno lietuvių organizacijų atstovų, vykusių Liaudies Žygyje į Washingtoną. Vienos jaunos delegatės pranešimas apie tai, kur ji dalyvavo, ką ji pastebėjo tame žygyje, tilps Moterų žiniose, birželio 15-tos laidoje.

O išklausymui visų delegatų pranešimo brooklyniečiai pageidauja ruošti draugišką pobuvį, tačiau, trūkstant patogių vakarų artimoje ateityje, pobuvio diena dar nenustatyta.

Fred Flato rastas savo bute, New Yorke, miręs prie pečiaus, kurio 3 kraneliai atdari.

Areštavo 9 Graikus Marininkus

Graikų Marininkų Federacija praneša, kad 9 tos organizacijos nariai areštuoti deportavimui Graikijon. Juos areštavo jiems atėjus į Greek Port Authority, New Yorke, reikalauti, kad jiems leistų dirbti ant graikų laivų.

Graikai marininkai yra atsidūrę keistoje padėtyje. Graikai laivų savininkai gavo iš reakcinės Graikijos valdžios galią daryti su marininkais viską, ką tik jie nori. Tebedirbantieji ant laivų yra verčiami sunkiai ir daug dirbti, o laivams atplaukus Amerikon marininkų neišleidžia krantan. Gi jau išėjusius iš laivų gaudo deportuoti Graikijon, kaipo prasikaltėlius, neduoda darbo. O mūsų vyriausybės Imigracijos Departmentas graikų kompanijoms tame pagelbsti.

Alfred F. Whiting, brooklynietis, 60 metų, mirė ligoninėj užgautas automobiliaus prie Eastern Parkway ir Albany Ave., Brooklyne.

MIRĖ

Anthony Strickel, 68 metų amžiaus, gyvenęs 88 Hudson Ave., Brooklyne, mirė birželio 9 d., namuose. Pašarvotas J. Garšvos koplyčioje, 231 Bedford Ave. Laidotuvės įvyks birželio 13 d., Kalvarijos kapinėse.

Velionis paliko nuliūdime žmoną Agatha, du sūnus, gyvenančius Nyack, N. Y., dukterį ir seserį Elizabeth Stanislav, abi gyvenančias Binghamton, N. Y.

Laidotuvių apeigomis rūpinasi direktorius J. Garšva.

★

Katie Dilligan, 60 metų amžiaus, gyvenusi 195 Stockholm St., Brooklyne, mirė birželio 10 d., Kings County ligoninėje. Pašarvota J. Garšvos koplyčioje, 231 Bedford Ave., Brooklyne.

Laidotuvės įvyks birželio 14 d., St. Charles kapinėse, Pinelawn, L. I. Velionė paliko nuliūdime vyrą Simon, vieną dukterį, anūką, tris seseris ir du brolius.

Laidotuvių apeigomis rūpinasi direk. Garšvos įstaiga.

Mrs. Rosetta Brown sveikina savo sūnų Ensign Wesley A. Brown, ką tik pabaigusį mokslą ir gavusį J. V. Laivyno Akademijos diplomą Annapolis, Md. Jinai turi dvigubą priežastį džiaugtis ir didžiuotis—jos sūnus pirmasis jos rasės jaunuolis, kuris buvo prileistas į tą mokslą nuo tos įstaigos įsisteigimo. Jis buvo paskirtas New Yorko kongresmano Adam Clayton Powell, pirmojo negro kongresmano, išrinkto kongresan su darbiečių parama.

Švaistosi Su Šautuvais Po Gatvę Ties Prieplaukomis

Išėjęs iš legijonierių Rhinelander Posto patalpų, kur šiomis dienomis įvyksta kokių tai linksmybių, jaunas vyras paleido šūvį iš Springfield šautuvo 6 valandą ryto ties kampu 14th St. ir 8th Ave., New Yorke. Tai ta pati vieta, kur antradienį įvyko pajūriečių masinis pikietas. Ten pat stovėjo 40 policistų, saugojančių laivakrovių "karalių" Ryaną.

Pradėjusį ne laiku šaudyti vyruką areštavo. Bet kaltino jį tik "netvarkiame elgėsyje." O kaip dėl turėjimo šautuvo? Juk tas draudžiama, už tai paprastai būdavo baudžiami.

Šis vyrukas, sakęsis esančiu John Kerins, 27 metų, dėl turėjimo šautuvo jokio nesmagumo neturėjo. Jo "frentas" kitas legijonierius, Patrick Brown, nešęsis su savimi kitą tokį šautuvą, taipgi tapo tik areštuotas. Šautuvus, sakėsi juodu, pasiėmę iš legijonierių patalpos. Kiti tokie pat du šautuvai stovėjo ant šaligatvio, atremti į sieną.

Šautuvus legijonieriai, jeigu prisilaikytų taisyklių, esą leisti vartoti tiktai apeigoms. Švaistytis jais gatvėje, kuomet čia pikietuojama už darbus negrams unijistams, ir ypatingai po to, kuomet čia iš legijonierių klubo išgužėjusios gaujos užatakavo masinį pikietą, keistai nuteikia laivakrovius, susiedijos gyventojus ir visus unijistus.

Nevyksta Sukelti New Yorko Fondą

Greater New York Fundo kampanija, siekusi sukelti $8,000,000 valdinėmis ir įvairių sektų dvasiškių vadovaujamoms labdarybėms, nevyksta. Aštuoniomis savaitėmis kampanijos tesukelta tiktai $5,157,000.

Kampanijos viršininkas John D. Rockefeller 3-sis savo raporte birželio 10-tą pareiškė, kad šie yra "sunkūs metai fondams kelti."

Kinkimų Fronte

Jau buvo minėta Laisvėje, kad majoras O'Dwyer sakėsi nekandidatuosiąs antrajam terminui ir kad tarp jo šalininkų bruzdama už jo "draftavimą" kandidatu.

Praėjusį ketvirtadienį, Biudžeto Tarybos susirinkime, majoras vėl pakartojo, jog nekandidatuosiąs. Tačiau jis turi laiko dar iki rugsėjo 6-tos pagalvoti ir dar gali pakeisti mintį. Ta diena yra paskutinė pakeitimui kandidatų, jeigu kuri partija to panorėtų.

Kalbama, kad dabar gali būti oficialiai išstatytas kitas demokratų kandidatas, bet jeigu partijai pasimatytų mažai vilčių su nauju kandidatu, paskutinę minutę gal pakeisią senuoju, majoru.

Tarp galimų būti nominuotais ar bent norinčių tapti nominuotais numatomi Joseph, Cashmore, Sharkey, o gal ir Pecora, Quayle, Nunan, Hogan.

★

Greta rūpesties apie kandidatus, Tammanės politikieriai dabar suka galvas, kaip gauti kitų partijų paramą, kurios, jeigu nebus prisikalbintos demokratų kandidatus remti, statys savo kandidatus ir vietomis gali išrinkti, o kitur atitraukimu balsų gali pasukti laimėjimą republikonams.

Viena tokia viliojama partija yra darbiečiai.

Ją vilioja ne vieni tik tammanviečiai. Darbiečius viešai atakuodami, tačiau distriktuose, atsižvelgdami į padėtį, net republikonai d a r b i e č i a m s "akelėmis pamirksi." Tačiau vieni kitiems tame nenori viešai prisipažinti.

Šiomis dienomis vienas iš įžymūnų City Fusion Party (partija ne kartą yra turėjusi darbiečių paramos ir su ja daug ką laimėjusi) Samuel Seabury buvo pasisakęs, kad jis "įdomautų išgirsti darbiečių nuomonės." Tačiau liberalų partijos (tokių maždaug liberalų, kaip lietuviškieji socialistai) tūzai, sakoma, tuojau sukilo protestuoti, kad jie išsitrauktų iš to judėjimo, jeigu darbiečiai ateitų. Iš kitos pusės stambiojo biznio šulai iš republikonų, susidėjusių su fusionistais, irgi išsigando susidėjimo su darbiečiais.

Po viso to Seabury pasisakė, būk jis nebuvęs įgalintas išsitarti apie pageidavimą darbiečių nuomonės.

Nežiūrint to, numatoma, kad patylomis visos partijos, ypatingai strategiškuose distriktuose, bandys prisigerinti darbiečiams, gauti jų paramą. Daleistina, kad to galima laukti ir viso miesto skale, nes pusė ar daugiau pusės miliono darbiečių balsų gali nusverti, kas bus išrinktas majoru.

Juo labiau American Labor Partijos nepriklausomo veikimo bijosi dėl to, kad ji iškels darbininkams ir bendrai liaudžiai rūpimus klausimus distriktuose, kurių nedrįs kelti demokratai nei republikonai. Darbiečiai, primindami balsuotojams pakeltą fėrą, stoką namų, diskriminacijas, suktybes, policijos brutališkumą ir daug kitų abiejų valdančiųjų partijų griekelių gali įvaryti jiems daug išgąsties ir atitraukti balsų. T—as.

New Yorko važiuotės linijų policistų organizacijos viršininkas prašė miestavosios transportacijai tarybos padauginti linijose veikiančių policistų skaičių nuo dabartinių 300 iki 1,000.

Majoras O'Dwyer griežtai atsisakė kandidatuoti majorystės antram terminui. Jo sveikata neleidžianti, sakė jis kalbinusiems apsiimti.

Ne Pagal Santvarką

Brooklynietis teisėjas Leibowitz aną dieną pasielgė visai ne pagal mūsų santvarką, "iškrypo" iš vėžių.

Prieš jį buvo pastatytas tūlas William T. St. Clair. Tas "šventasis" Clair iš visko atrodė į šimto nuošimčių poną —puošnus, putnus. Priedams, pasitikėdamas mūsų šalyje praktikuojamu papročiu, kad garbingiausiais skaitomi nieko nedirbantieji, tą jau ne kartą ir pats patyręs savo gyvenime, jis pasigyrė teisėjui:

—Per visą savo gyvenimą nesu nė dienos dirbęs.

—Penki iki 10 metų kalėjimo tau, — pasakė teisėjas, primindamas, kad jis pirmą susitikęs tokį, kuris tuo girtųsi. Mat, teismuose retai atsiduria tie, kurie nieko nedirba ir nenori dirbti, gyvena kitų darbu.

Primintina, tačiau, kad jį pasiuntė kalėti ne už nedirbimą. Saugok, perkūne! Ne. Jeigu jis už nedirbimą siųstų kalėti, jis turėtų didelę dalį socialio registerio išrankioti. Net jeigu jis tik išsitartų, kad visi turi dirbti, jei nori valgyti, mes jį, patį teisėją, tuojau pasiųstume teisiamųjų suolan ant Foley Square.

St. Clair'ą teisėjas pasiuntė kalėti už tai, kad jis, pasidėjęs bankan $10 tikslu atsidaryti sąskaitą, paskui padėjo falšyvus čekius $3,000 sumai, o atsiėmė gerais banko pinigais, nelaukdamas banko patikrinant čekius.

Bėgiu 25 metų jis buvęs 23 kartus areštuotas už šulerystes, bet tik kartą nuteistas.

PAJIEŠKOJIMAI

Aš, Povilas Astrauskas, pajieškau savo brolio Aleksandro Astrausko, iš Paūpienų parapijos, seniau Kauno rėdybos. Turiu svarbų reikalą, prašau jo paties atsiliepti arba kas apie jį žinote, malonėkite pranešti, būsiu dėkingas. Adresas:
Povilas Astraukas, 652 10th Ave., New York 19, N. Y. (133-8)

BROOKLYN
LABOR LYCEUM
DARBININKŲ ĮSTAIGA
Salės dėl Balių, Koncertų, Bankietų, Vestuvių, Susirinkimų ir tt. Puikus steičius su naujausiais įtaisymais.
KETURIŲ BOLIŲ ALLEYS
Kainos Prieinamos.
949-959 Willoughby Ave.
Tel. STagg 2-3842

F. W. Shalins
(SHALINSKAS)
Funeral Home
84-02 Jamaica Avenue
Opposite Forest Parkway
WOODHAVEN, N. Y.
Suteikiam garbingas laidotuves
$150
Koplyčias suteikiam nemokamai visose dalyse miesto.
Tel. Virginia 7-4499

Joseph Garszva
Undertaker & Embalmer
Manager
JOHN A. PAULEY
Licensed Undertaker
231 Bedford Avenue
Brooklyn 11, N. Y.
Tel. EVergreen 8-9770

GYDYTOJAS
S. S. Lockett, M. D.
223 South 4th Street
BROOKLYN, N. Y.
Valandos: 1—2 dienom, 6—8 vakarais
Ir Pagal Pasitarimais.
Telefonas EVergreen 4-0203

Egzaminuojam Akis,
Rašome Receptus
Darome ir Pritaikome Akinius

Drs. Stenger & Stenger
Optometrists
394-398 Broadway
Brooklyn, N. Y.
Tel. ST. 2-8342

GERI PIETŪS!
Kada norite gerų pietų, kreipkitės į
Lorimer Coffee Shop
Frank Domikaitis
Savininkas
417 Lorimer Street
Laisvės Name
Brooklyn, N. Y.
Kvepiančiai keptos ir virtos mėsos valgiai. Taipgi daržovių ir pieninių valgių gražus pasirinkimas.

TONY'S
UP-TO-DATE
BARBER SHOP
ANTANAS LEIMONAS
Savininkas
306 UNION AVENUE
GERAI PATYRĘ BARBERIAI

DANTŲ GYDYTOJAS
Dr. A. Petrika
221 South 4th Street
BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVergreen 7-6868
Valandos: 9—12 ryte, 1— 8 vakare
Penktadieniais uždaryta

ZUPP'S BAR
411 GRAND STREET
BROOKLYN, N. Y.
Joseph Zeidat Jr., prop.
NAMŲ GAMINIMO VALGIAI KASDIEN
DEGTINĖS - VYNAI - ALUS
Telefonas EVergreen 4-7729
TELEVISION

Peter Kapiskas
Peter KAPISKAS
BAR & GRILL
Degtinės, Vynai ir Alus
RHEINGOLD
BEER & ALES
32 Ten Eyck St.
Tel. EVergreen 4-8174

LITUANICA SQUARE
RESTAURANT
Catherine Augustine & Frank Sanko
SAVININKAI
PUIKIAUSIA LIETUVIŲ RESTAURACIJA BROOKLYNE
PAUKŠTIENOS PIETŪS SEKMADIENIAIS
Kiekvieną dieną yra didelis pasirinkimas visokių valgių
ATDARA DIENĄ IR NAKTĮ 7 DIENAS SAVAITĖJE
282 UNION AVENUE BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVergreen 4-9612